

GÖRGEY GÁBOR

Nem lőnek, csak fúj a szél

TÜKÖRDRÁMA KÉT FELVONÁSBAN

Személyek:

Az 1990-es évekből:

MOHÁCS JÓZSEF nagyvállalkozó

MELINDA, a felesége

1914-ből:

ÁGOTAY ELEMÉR banktisztviselő

ELÍZ, a felesége

1789-ből:

JEAN-LOUIS DE CHARDONNAY márkí

ANTOINETTE, a felesége

BONFINI abbé

LAKÁJ

FELCSER

PETI, PÉTER, PIERRE – fiatalember

TERÉZ, TERUS NÉNI, THÉRÁSE – házvezetőnő, szobalány, komorna

ELSŐ FELVONÁS

1. kép

Idő: az 1990-es évek. Budai villa bálószobája. Gazdag és bivalkodó. Egyetlen bútordarab bontja meg a modernkedően újjgazdag környezetet: egy hatalmas, támlás, ómódi duplaágy.

Melinda – negyvenes, még csinos és vonzó nő – a toalettasztalnál szépítkezik, kombinében.

A tükör sosem marad ott, ahol Melinda akarná, alattomosan mindig előrebillen. Folyamatos küzdelem a tükörrel.

Mohács – ötvenes, tagbaszakadt férfi. Lebegő kezelős, inggomb nélküli fehér ingben matat a ruhaszekrény mélyén.

MELINDA: Megőrülök ettől a tükörtől! Egy ilyen tükörnél az a legfontosabb, hogy úgy álljon, ahogy én akarom.

MOHÁCS: Most ugye nem rólam van szó?

MELINDA: Ezzel szemben ez a tükör úgy áll, ahogy ő akarja. Vagyis nem áll!

MOHÁCS: De rólam van szó!

MELINDA: Ne bosszants még te is!

MOHÁCS: Ne bosszankodj, anyukám, árt a szépségednek.

MELINDA: Kíváncsi vagyok, még hány évtized házasság kell ahhoz, hogy leszokj erről a borzalmas anyukámozásról.

MOHÁCS: Ne haragudj, anyu... drágám, tudod jól, hogy nálunk odahaza ez volt a szokás. Rájár a szám.

MELINDA: No de húsz év után?

MOHÁCS: Annyi mindenről leszoktam, amiről akartad. Ezt az egyet bírd ki. Tudod, nekem ez valami olyan... hogy is mondjam... szóval olyan *otthonos*. Ha én neked azt mondom, hogy anyukám, akkor piszokul otthon érzem magam, az öregeimnél, a régi franztadti szoba-konyhában. Érted?

MELINDA: Mégse mondok le róla, hogy leszoktassalak.

MOHÁCS: De hiszen társaságban már nem is mondom.

MELINDA: Szeretem, ha valaki otthon ugyanúgy viselkedik, mint társaságban. Például nemcsak nyilvános helyen mos kezét, ha távozik a mellékhelyiségből, hanem otthon is, amikor nem látja senki.

MOHÁCS: Bocssás meg, de már tiszta pikkely a kezem, annyit sikálok minden egyes pisálás... Pardon! Ezt hogy óhajtod?

MELINDA: Mondd egyszerűn, hogy toalett.

MOHÁCS: Már a pisálásban sem lehet öröme az embernek.

MELINDA: Egyébként kevesebb sört kell vedelni, akkor majd nem muszáj folyton toalettre járni. Az én apám...

MOHÁCS: Tudom! A te apád olyan előkelő volt, hogy egyáltalán nem vizelt... Akarom mondani, nem látogatta a toalettet.

MELINDA: Az én családomban észrevétlenül zajlott az anyagcsere.

MOHÁCS: Mindig azt hittem, egyáltalán nem is volt anyagcserétek. Jobb körökben állítólag nincs ilyesmi.

MELINDA: Nem, ezt nem lehet kibírni! Utoljára a Vidám Parkban talákoztam ilyen tükörrel!

MOHÁCS (*elandalodik.*) Vidám Park, istenem... Egyszer már oda is elmehetnénk, ne mindig csak színházba, operába, koncertre. Sráckoromban folyton a Vidám Parkban lógtam, de szép is volt az. Most meg mindig az a színház, mindig az a színház!

MELINDA: Nézd, Mohács, ha téged ennyire idegesít a kultúra, akkor...

MOHÁCS: Nem idegesít a kultúra! Egyáltalán nem idegesít! Csak éppen jó volna néha kikapcsolódnunk kicsit.

MELINDA: De az istenért, Mohács, kultúremlernek a kultúra is kikapcsolódás.

MOHÁCS: Már milliószor kértelek, anyukám, hogy ne mohácsolj engem! Katasztrófahangulatom lesz tőle.

MELINDA: A saját nevedtől?

MOHÁCS: Csak ha te mondd. Valahogy úgy tudod ezt mondani, hogy: Mohács... Mindjárt hullamezőket látok. Maradjunk a Józsinál.

MELINDA: Jól van, Józsi. Csak akkor foglak mohácsolni, ha te engem anyukázol. Jó?

MOHÁCS: Remek!

MELINDA: Egyébként én inkább örülnék a helyedben, hogy meghívják színházi premierekre. A prominens nagyhalakhoz tartozol. Akiktől elvárják a színidirektorok a kultúra támogatását. Ezzel elismerik, hogy gazdasági potentát vagy, fontos társadalmi tényező.

MOHÁCS: De miért nem hívnak inkább a Komikus Színház premierjeire? Ott legalább röhögni lehet.

MELINDA: A Komikus Színház premierjeire nem a nagyvállalkozókat, hanem a középvállalkozókat szokták meghívni. Akarod?

MOHÁCS: Ja? Akkor nem akarom.

MELINDA: A nagy színházi premiereken a felső ezerrel találkozol. Láthatod, hogy mindig mindenki ott van, aki számít. És mennyi mindent el tudsz intézni a szünetekben!

MOHÁCS: Nahát ezt mondom! Nem lehetne csak a szünetekre járni?

MELINDA: Nézd, ha ennyire nehezedre esik, te menj a Vidám Parkba dodzsemezni, én pedig majd találok partnert, aki eljár velem színházba, operába...

MOHÁCS (*sötéten*): A László, mi? A nagy kultúrlény! Aki csak úgy szürcsöli magába a kultúrát. Amíg szürcsölés közben torkán nem akad, mert megfojtom.

MELINDA: Ugyan, Józsi, mi bajod Lászlóval?

MOHÁCS: Semmi. Csak megfojtom. Már az is, ahogy baromi előkelően Lászlónak hivatja magát. Minden rendes László egyszerűen Laci. De ő nem, ő kizárólag László. Meg kell tőle veszni!

MELINDA: De miért idegesít ennyire? Nekem *kell* egy szellemi partner.

MOHÁCS: Mi kell neked?

MELINDA: Szellemi partner.

MOHÁCS: Ja, mert *szerelmi* partnert értettem. Szellemi helyett. Az egyik átfolyik a másikba, mi?

MELINDA: Mi folyik át?

MOHÁCS: De nem ajánlom neki! Ennek a rohadtul előkelő Lászlónak! Mármint hogy átfolyjon!

MELINDA: Csak nem akarsz mindenkit elmarni mellőlem, akiben van egy kis kultúra?

MOHÁCS: A te Lászlódban nem egy kis kultúra van, hanem egy óriási baszhatnak. Nem tudom, észrevetted-e.

MELINDA: Miféle kifejezések ezek?

MOHÁCS: Jaj! Csak azt ne mondd, hogy halvány fogalmad sincs, mi az.

MELINDA: Nálunk otthon...

MOHÁCS: Egyszerűen kiborulok, ha ez a László az eszembe jut! Most is látom magam előtt, ahogy a gülüszemével bámul rád, az egészen átnedvesült gülüszemével. Tudod, mi az a nedvesség a gülüszemében?

MELINDA: Nincs is gülüszeme.

MOHÁCS: Dehogy nincs, majd kifolyik az a gülüszeme, miközben nagy finoman kultúráról papol, amíg csak el nem kábulsz, kedves Melindám, aztán mikor teljesen elkábultál, hopp, rád ugrik, mint egy bakkecske.

MELINDA (*révedezve*): Érdekes, múltkorában László is a bakkecskében testet öltő görög istenségről mesélt...

MOHÁCS: Na tessék! Mondom én.

MELINDA: Azt mondta, úgy érzi, őbenne is van valami dionüszoszi elem...

MOHÁCS: Persze, mert ezek így hívják a bakkecskét! Méghogy dio... micsoda van benne? Komolyan mondom, ötszáz lesz a vérnyomásom, ha ez a László szóba kerül.

MELINDA: Főlöszleg. Ha te rendesen eljársz velem színházba meg operába...

MOHÁCS: Anyukám! Legalább operába ne! Akármilyen színházba elmegyek veled, még abba a naivba is, ha nagyon muszáj...

MELINDA: Milyen naivba?

MOHÁCS: Hát az a... tudod, az alternaiv...

MELINDA: Alternatív! Alternatív színház, tanuld meg végre.

MOHÁCS: Jó, szóval abba is. De kérlek! Csak operát, azt ne.

MELINDA: Akkor majd színházba veled járok, operába pedig...

MOHÁCS: Nem! Akkor inkább elmegyek veled operába is.

MELINDA: Megegyedtünk.

MOHÁCS (*rezignáltan*): Csak legalább ne énekelnének folyton egy ilyen operában!

MELINDA: Az isten áldjon meg, mi mást csinálhatnának egy operában?

MOHÁCS: Szerintem el lehetne mondani normálisan a szöveget, minek énekelni? Sokkal jobban meg lehetne érteni, hogy mi történik, ha nem énekelnének.

MELINDA (*rámered*): És akkor csodálkozol, hogy én a Lászlóval szeretek beszélgetni? Tulajdonképpen mit keresel?

MOHÁCS: Inggombot. Legalább az egyik megvolna. Mondjuk az, amit tőled kaptam karácsonyra. Hogy hová tudnak ezek elbújni? Nem láttad véletlenül?

MELINDA: Láttam tegnap a városban egy tündéri toalett-tükröt.

MOHÁCS: Jó, de hol az inggombom?

MELINDA: Teljesen automata.

MOHÁCS: Na, pont az kéne végre egyszer. Teljesen automata inggomb. Beleugrik a kezelőbe, mint egy bolha.

MELINDA: Az a tükör elektromos, gombnyomásra lehet beállítani. És úgy is marad!

MOHÁCS: Mondd, hogy kinéztél magadnak egy új tükröt. Képzelem, mibe kerül.

MELINDA: Ahhoz képest, amilyen fantasztikusan működik, nem is olyan olyan sok.

MOHÁCS: Százezer?

MELINDA: Ugyan! Mit kapsz ma százezer forintért?

MOHÁCS: Három Trabantot.

MELINDA: Ez ötszázezer. De megéri, mert fantasztikus tükör.

MOHÁCS (*váratlanul, őszintén*): Milyen szép a vállad. Még mindig olyan szép, mint lánykorodban volt. (*Hátulról megcsókolja Melinda meztelen vállát.*)

MELINDA: Mi ütött beléd?

MOHÁCS: Semmi sem ütött belém. Csak néha... hogy is mondjam... valahogy megáll az idő. Mintha közben semmi se történt volna. Én autószerelő vagyok, te meg...

MELINDA (*nem támadólag, inkább kacéran*): Kényes úrilány?

MOHÁCS: Nem. Egyszerűen: gyönyörű lány.

MELINDA: Köszönöm. Ez szép volt. (*Szünet után.*) Te Józsi, nem kéne, hogy többször legyünk kedvesek egymáshoz?

MOHÁCS: Dehogynem. Csak hát mindig az a rohanás, az a rohanás. (*Megint megcsókolja Melinda vállát.*) Majd megnézzük azt a fantasztikus tükröt.

MELINDA: Igazán?

MOHÁCS: De ára van!

MELINDA: Ne bomolj! Most? Színházba készülünk.

MOHÁCS: Majd színház után. Persze most rögtön volna az igazi, melegében. Nálunk otthon a Franzstadtban egy asszonynak ilyenkor...

MELINDA: De mi most a Rózsadombon vagyunk!

MOHÁCS: Épp azért mondom, mert a Rózsadombon vagyunk, hogy majd csak színház után. A Franzstadtban most rögtön kéne. Hányszor állt meg a fateromnak a muterom főzés közben! Az öreg nagyvérű volt nagyon. Mikor a konyhában megállt a muterom mögött, a muter szó nélkül letette a főzőkanalat, engem elküldött a boltba élesztőért, és még be se csaptam magam után az ajtót...

MELINDA: Ugye nem lep meg, ha azt mondom, hogy az én családban ez nem volt kimondottan tradíció?

MOHÁCS: Csináltak a családban egyetlenegyszer valamit, ahogy épp gusztusuk támadt rá? Őszintén, illemték nélkül? Durr bele, és kész!

MELINDA: Apám mindig mesélte, hogy a nagyapám, mikor '44-ben elvitték a nyilasok, még gyorsan nyakkendőket kötött, és úgy szállt fel a teherautóra.

MOHÁCS: Az én fateromon, azt hiszem, kétszer volt nyakkendő az életben. Az esküvőjén és a saját temetésén. Azt se ő kötötte.

MELINDA: Már megint szöved a nagy proletárlegendát. Emlékszem, a mi esküvőnkön is nyakkendő volt rajta.

MOHÁCS: Bocsánat, ezt kihagytam. Szóval akkor háromszor. De a deportáláshoz nyakkendőt kötni, már ne haragudj!

MELINDA: Nem érted? Megmutatta, hogy nem hagyja magát. Az maradt, aki volt. A doktor úr, akit az egész környék tisztelt.

MOHÁCS: Sokra ment vele.

MELINDA: Ehhez neked nincs érzéked. Hiszen később a te elvtársaid ugyanezt csinálták.

MOHÁCS: Ilyesmihez nekem nem volt semmi közöm. Én már csak az öreg Kádár alatt...

MELINDA: Állj már meg! Nekem ne magyarázz!

MOHÁCS: Különben is, régen volt, tán sose volt. Ne bolygassuk, galambocskám.

MELINDA: Galambocskám? Milyen csehovos lettél egyszerre! Na ugye, mégiscsak hatott rád. Különben is, kezdünk olyanok lenni, mint egy Csehov-darab szereplői.

MOHÁCS: Csehov... Csehov... Az a dögunalmas, ugye?

MELINDA: Csehovra szokta mondani László...

MOHÁCS: Mindjárt gondoltam!

MELINDA: Szóval Csehovra szokták mondani, hogy ha az első felvonásban ott van a színpadon a puska, akkor annak a harmadik felvonásban el kell sülnie.

MOHÁCS: Na látod, ezért unom ezt a Csehovot. Mért csak a harmadik felvonásban? És addig az ember csak ásít.

MELINDA: Pedig ez jó. Olyan mély...

MOHÁCS: És hol van itt most puska?

MELINDA: Mondjuk, te levettél a lábamról ezzel a tükörrel: első felvonás. Utána elmegyünk színházba: második felvonás. És a harmadik felvonásban, amikor hazajövünk...

MOHÁCS (*diadalittasan*): ... elsül a puska, mégpedig a hálószobában!

Ha-ha! Nem is olyan rossz ez a Csehov elvtárs.

MELINDA: Csehov még a szovjetek előtt meghalt.

MOHÁCS: De orosz, nem? Minden orosz elvtárs volt és elvtárs marad. Ez génkérdés, anyukám... illetve galambocskám. Ezeknek mindig volt egy Sztálinjuk. Csak régen úgy hívták, hogy cár atyuska.

MELINDA: Nincs kizárva, hogy a történelmi fejtegetéseidért még kevésbé rajongok, mint az operakritikáidért.

MOHÁCS: Szerintem a dinó alatt lapul az inggombom.

MELINDA: Miféle dinó alatt?

MOHÁCS: Ez a baromi ágy itt. Óslény. Már millió éve kihalt, csak nálunk maradt belőle egy utolsó példány.

MELINDA: Már kértelek párszor, hogy ezt az ágyat hagyd békén. Kegyeleti ágy. Ebben az ágyban majdnem száz éve fekszik már a családom.

MOHÁCS: Néha úgy érzem, én is legalább száz éve fekszem benne.

MELINDA: Ebben az ágyban a nagyszüleim hat gyermeket nemzettek.

MOHÁCS (*röhög*): Nemzettek? Nem csak a Bibliában csinálnak ilyesmit?

MELINDA: Nem tudom, mi ezen a röhögnivaló.

MOHÁCS: Persze világos, hogy ebben a finom dinasztiaiban csakis nemzették a gyerekeket. Nem úgy, mint nálunk a Franzstadtban, ahol egyszerűen...

MELINDA: Ne ízetlenkedj, Józsi.

MOHÁCS: Ha ilyeneket mondasz, hogy ne ízetlenkedjek, nem tudok lehasalni az ágy alá, mert megszakadok a röhögéstől. Csak egyszer hallanám tőled amúgy jó zaftosan, hogy ne baszogass, Józsi!

MELINDA: Még megkaphatod.

MOHÁCS: Minden vágyam ez. De most az a lényeg, hogy ez a dinó maga alá temette az inggombomat. (*Lehasal, az ágy alá néz.*) Ott van a rohadék pont középen! Egy ilyen inggombnak mérnöki képesítése van ám, pontosan be tudja mérni magának az ágy mértani közepét. Ahol nem lehet elérni... Mondd, ebben a házban nem takarít senki?

MELINDA: Nekem a Terézt nehogy kiszekírozd, mert beleőrülök! Szörnyű nő, de nem találok jobbat.

MOHÁCS: Csak azért kérdem, mert a süket dédapád fülhallgatóján kívül találtam mást is.

MELINDA (*oda se néz*): Igazán?

MOHÁCS: Ez például micsoda? (*Az ágy alól előbúz egy pókbálós, koszlott-fehér Lenin-szobrot.*)

MELINDA (*odanéz*): Nem mondd komolyan, hogy pár év után már meg se ismered Lenint!

MOHÁCS: De hát tiszta pókháló. Hogy került ez ide?

MELINDA: Igazán nem emlékszel? A kilencvenes választások után bevágtad az ágy alá.

MOHÁCS (*feláll, zavartan, kezében a Lenin-szobor*): Jó, jó, de hát azóta itt van? Miért nem dobjuk ki?

MELINDA: Szerintem azért nem dobtad ki, mert hátha jól jön még egyszer.

MOHÁCS: Egy Lenin-szobor? Ugyan már! Azok az idők elmúltak.

MELINDA: Akkor mire vársz? Dobd ki!

MOHÁCS *(tűnődik.)* Nem dobom ki. *(Visszatolja az ágy alá.)* De azért Teréz megtörölhetné néha.

MELINDA: Na, megvan az inggombod?

MOHÁCS: Meg. A rohadék.

MELINDA *(ránéz.)* Jesszusom! Hogy nézel ki? Az inged!

MOHÁCS: El nem tudod képzelni, mi van egy ilyen családi kriptá alatt.

MELINDA: Így nem jöhetsz színházba. Azonnal válts inget!

MOHÁCS: Van vasalva?

MELINDA: Tegnap a Teréz minden inget kivasalt. Még el se raktam, menj a Peti szobájába, ott vannak az ágyn.

MOHÁCS: Ezek szerint ez a kölyök ma sem aludt itthon.

MELINDA: Már harmadik napja. És még csak nem is telefonál.

MOHÁCS: Nyilván új nője van a nagyságos úrnak, hentereg egy ágyban. Tojik az egyetemre. És persze ránk.

MELINDA: Hozzám mindig olyan őszinte, mindig elmond mindent. Most pedig csak ez a cédula, hogy „Elmentem, ne keressetek, majd jelentkezem”. Micsoda lelketlenség! Hol lehet?

MOHÁCS: Mondom, hogy hentereg valami csajjal. No de csak kerüljön elő, majd kap tőlem!

MELINDA: Azért ne essünk túlzásba. Végeredményben...

MOHÁCS: Hát ez az! Mindig véded. Aztán csoda, hogy ilyen? Hogy tojik rá, halálra izgulod-e magad miatta? Persze egyáltalán nincs veszélyben, hacsak amiatt nem, hogy azzal a csajjal hülyére...

MELINDA: Mindjárt húszéves. Végeredményben felnőtt ember.

MOHÁCS: Majd akkor lesz felnőtt ember, ha a maga kereste pénzből tartja el magát. És nem az én pénzemről. Ami nehezen fog bekövetkezni, ha úgy végzi az egyetemet, hogy helyette egy csaj ágyában hentereg.

MELINDA: Jaj, hagyd már ezt a hentergést! *(Csöng a telefon. Mobilciripelés.)*

MOHÁCS: Tessék, Mohács. *(Hallgat.)* Szóljatok a brókernek. Vegye meg az egész részvényköteget. Ami csak létezik... Persze... Ne tőtyörésszetek sokat, az idő pénz, nem tudom, hallottál-e róla... Jegyezni, jegyezni, jegyezni! Ami belefér! *(Leteszi.)* Hülyék!

MELINDA: Ötéves terv vagy békekölcsön?

MOHÁCS: Szállj le rólam!

MELINDA: Apám minden november 7-én előkotorta egy fiók mélyéről a békekölcsöneit, és elmondta, melyiket hol jegyeztették vele. Ekkora köteg volt!

MOHÁCS: Ez Pax-részvény.

MELINDA: Békekölcsönből Pax-részvény! Semmi változás.

MOHÁCS: Te is tudod, hogy még a Kovács Pisti bocsátotta ki ezt a részvénypakkot.

MELINDA: A régi KISZ-es Kovács?

MOHÁCS: Az.

MELINDA: Akkor igazán hagyhatta volna a régi nevét. Vagy mondjuk: Nosztalgia Békekölcsön.

MOHÁCS: Anyukám, te olyan vagy, mint őfelsége ellenzéke.

MELINDA: Ezt hogy érted?

MOHÁCS: Fölveszed a pénzt, de közben morogsz. Ha-ha! Ez most jó volt!

(Csöng a telefon.)

MELINDA *(kifakad.)* Mondd meg nekik, hogy ilyenkor már ne hívjanak. Színházba megyünk.

MOHÁCS *(fölvesszi a kagylót.)* Tessék, Mohács. *(Hallgat.)* Micsoda? Vadas? Az a rohadék? Ne hagyjátok! Dolgozzátok meg... Bármilyen áron, érted? Bánom is én! Ha okos szóval nem megy, akkor... Igen... Fizetem... Persze... És most már hagyjátok békén ma este... Színházba megyünk... Hogyhogya minek? Kultúra is van a világon, te bunkó!... Nem, most nem operába... Hát persze hogy szoktunk operába is... Mit röhögsz?... Naná, hogy énekelnek, mit csinálnának egy operában? Azért opera, te szerencsétlen! Na, intézd ezt a Vadast, ahogy mondtam. Holnap találkozunk. *(Leteszi a telefont.)* Hallottál már ilyet? Röhög, hogy operába is szoktunk járni. Ilyenekkel vagyok körülvéve!

MELINDA: Még mindig ez az ing van rajtad? Szólj ki Teréznek, ő majd hoz neked egy tiszta inget.

MOHÁCS: Melinda, őszinte legyek? Én ezt a Terézt ki nem állhatom.

MELINDA: De fantasztikusan vasalja az ingeidet.

MOHÁCS: Mi volt ez azelőtt? Méltóságos asszony? Mert teljesen úgy viselkedik.

MELINDA: Kicsit méltóságteljes, az biztos.

MOHÁCS: Kicsit? Úgy jár-ke, mintha ő szarta volna a Szaharát.

MELINDA: Nagyon szépen kérek!

MOHÁCS: Itt volt pár hónapig, kipróbáltuk. Rendszerben tartja a házat, de kibírhatatlan. Nem lehetne mást keresni?

MELINDA: Értsd meg, hogy nincs. Egy lompos tramplit nem engedek be a házba.

MOHÁCS: És mi az, hogy Teréz? Egy normális Terézt úgy hívnak, hogy Teri, Terike, Terus, Tercsi vagy mit tudom én! Már ettől a Teréztől hideglelést kap az ember.

MELINDA: A lakásban viszont sehol egy porszem.

MOHÁCS: Kivéve az ágyat. Mármost alatta. Szerintem minden porszem ott van összegyűjtve. Az egész Szahara.

MELINDA: Én se rajongok érte. De ha kiszekírozod, elválok!

MOHÁCS: Akkor hozzon nekem egy fehér inget. (*Ordít.*) Teréz!

MELINDA (*suttogva*): Kedves Teréz!

MOHÁCS (*grimaszt vág.*) Kedves Teréz! (*Felrántja az ajtót.*)

TERÉZ (*az ajtóban áll mozdulatlanul, mint egy bálvány.*) Parancsoljon, uram.

MOHÁCS (*meglepve*): Á! Kedves izé... Kedves Teréz... Nahát! Maga itt?

TERÉZ: Mit segíthetek, uram?

MOHÁCS (*vértolulással*): Segíthet?! Mi az, hogy segíthet? Maga nem segélyszervezet, hanem igen magas fizetésért...

MELINDA: Józsi!

MOHÁCS: Magyarországon az üzletekben is azt kérdezik, hogy mit segíthetnek. Mintha hadirokkant volnék, tolószékben. Ne segítsenek, hanem szolgáljanak ki!

TERÉZ: Értettem, Mohács úr!

MOHÁCS: Maga valahányszor megsértődik, nem azt mondja nekem, amit egyébként, hogy „uram”, hanem azt, hogy „Mohács úr”. Ez azt jelenti, hogy a Mohács mint név...

TERÉZ: Szerintem ön túl érzékeny. Ez a lelki sérülékenység arra mutat...

MOHÁCS: Még pszichiáter is! Ide figyeljen! Én nem vagyok sem érzékeny, sem sérülékeny, én olyan vagyok, mint egy orrszarvú! Lehet, hogy ezt mindjárt be is bizonyítom...

MELINDA: Józsi!

MOHÁCS: Jól van, anyukám! Hagyjál, anyukám!

TERÉZ (*maga mögé néz, tüntetően keresgél valamit.*)

MOHÁCS: Most mit néz?

TERÉZ: Bocsánat, Mohács úr. Azt hittem, bejött az anyukája, azt néztem.

MOHÁCS (*bambán*): Az anyukám?

MELINDA: Látod, Józsi. Mindig mondom. Most bejött.

MOHÁCS: Micsoda?

MELINDA: Az anyukámozásod. Amit mindig mondok.

MOHÁCS (*felhördül.*) Ti engem kollektíve kritizáltok?

TERÉZ: Sajnálom, hogy ennyire irritálok, uram. Igazán mindent elkövetek, hogy meg tudjak felelni...

MELINDA: Megfelel, kedves Teréz, megfelel! A férjem kicsit ideges, mert nem talál egyetlen inggombot sem.

MOHÁCS: És a hófehér színházi ingemben így kerültem vissza az ágy alól!

TERÉZ: Rettenetes!

MOHÁCS: Az a rettenetes, hogy mi van ez alatt az ágy alatt. Ott sosincs takarítás?

TERÉZ: Kérem, ott van valami, ami miatt az ágy alatt nem takaríthatok.

MOHÁCS: Mi az a valami?

TERÉZ: Egy szobor.

MOHÁCS: A Lenin-szoborra gondol?

TERÉZ: Igen.

MELINDA (*zavartan*): Jaj, ugyan, kedves Teréz, az úgy véletlenül maradt ott, nem is tudom, hogyan került hozzánk, ne törődjön vele...

TERÉZ: Csakhogy én gyűlölöm Lenint.

MOHÁCS: És ezért nem takarít az ágy alatt?

TERÉZ: Ezért.

MOHÁCS: Megáll az eszem!

MELINDA: Nehogy azt higgye, mi szeretjük. Mi se szeretjük. Éppen ezért került a szobra az ágy alá. Mert nem szeretjük.

TERÉZ: Bocsásson meg, asszonyom, de valahonnét az ágy alá kellett kerülnie. Vagy 1990 márciusában becsöngetett az ajtón, és remegő hangon menedékhelyet kért önöktől?

MOHÁCS: Na, ezt a hangot, ezt aztán nem tűröm! Nekem ebből...

TERÉZ: Bocsásson meg, uram. Valóban elgaloppíroztam magam.

MOHÁCS: Elgaloppírozta magát? Még hogy elgaloppírozta magát!

TERÉZ: Mondtam már: elnézést kérek.

MOHÁCS: Kérdeznék én valamit, kedves Teréz, ha nem veszi rossz néven. Tulajdonképpen milyen családból származik maga?

TERÉZ: Biztosíthatom, Mohács úr, nagyon jó családból.

MOHÁCS: De akkor hogyhogy mégis Kovácsné?

TERÉZ: Hozzámentem egy társadalmi rangban alacsonyabb fokozatot képviselő emberhez. Aztán meghalt.

MOHÁCS: Valami nagy szerelem?

TERÉZ: Nem hinném, hogy ez ide tartozik. Maradjunk annyiban, hogy mésalliance.

MOHÁCS (*ijedten*): Micsoda?

TERÉZ: Mésalliance. Társadalmilag alacsonyabb rendű személlyel kötött házasság.

MOHÁCS (*dühösen*): Azért a szocializmus negyven éve legalább annyit elintézhetett volna, hogy eltűnjenek ezek a... hogy is állt annak idején a brosúrában? Eltűnjenek ezek a...

TERÉZ: Feudális csökevények.

MOHÁCS: Mi a szösz, kedves Teréz!

TERÉZ: Volt alkalmam megtanulni, uram.

MOHÁCS (*buncutkodva*): Csak nem járt szemináriumra?

TERÉZ: Az életbe jártam, uram, nem szemináriumra. Egyébként ami a mésalliance-ot illeti, vigasztalásul elmondhatom, hogy első ízben XIV. Lajos, a Napkirály is mésalliance-ot kötött.

MOHÁCS: Ne beszéljen! Képes volt feleségül venni valami kis szar grófnőcskét, mi?

MELINDA: Józsi! Az istenért!

MOHÁCS (*Terézhez*): Csak nem bántottam meg ezzel?

TERÉZ: Ugyan, Mohács úr. Erre legfeljebb azt tudom mondani: fit donc! Ahogy atyám mondta.

MOHÁCS: Atyám? Úristen! Az Úristen?

TERÉZ: Nálunk az apát atyámnak neveztük. Tradíció.

MOHÁCS: Csak úgy, lazán, hogy atyám? Ohne ima?

TERÉZ: Milyen ima?

MOHÁCS: Hát Miatyánk meg ilyesmi. Ha már atya.

MELINDA: Józsi! Elég volt!

MOHÁCS: Ez tehát azt akarja jelenteni, hogy ez egy arisztokrata család?

TERÉZ: Nem akarja, hanem abszolúte azt jelenti, kérem.

MOHÁCS: Csak nem egy hercegnehézhez van szerencsénk?

TERÉZ (*leereszkedően*): Nem, azt azért nem.

MOHÁCS: És akkor hogyhogy most itt... szóval hogy házvezetőnő? Ért engem.

TERÉZ: Ott a magyarázat.

MOHÁCS: Hol?

TERÉZ: Az ágy alatt.

MOHÁCS: Lenin?

TERÉZ: És társai.

MOHÁCS: Azért van Szahara az ágy alatt.

TERÉZ: Szahara?

MOHÁCS: Ami most részben itt van rajtam, az ingemen.

TERÉZ: Méltóztassék azt az urat eltávolítani az ágy alól, és takarítva lesz.

MOHÁCS: Ultimátum?

TERÉZ: Nem ultimátum, de minthogy ez az úr és követői tették tönkre a családomat, nem vagyok abban a helyzetben, hogy hozzányúljak.

MELINDA: Ennek a történelmi diskurzusnak az lesz a vége, hogy elkészünk a színházból. Kedves Teréz, lenne szíves végre hozni az uramnak egy tiszta inget a tegnapi vasalásból?

TERÉZ: Természetesen. Csokornyakkendőt köt, uram?

MOHÁCS: Hát hogy kötök, az túlzás. Kész csokornyakkendő, gumival.

TERÉZ: Engedje meg, hogy megjegyezzem: az nem elegáns.

MOHÁCS: De ha egyszer képtelen vagyok megkötni egy csokornyakkendőt!

TERÉZ: Én nagyon szívesen megkötöm, uram.

MOHÁCS: Hajlandó hozzám nyúlni?

TERÉZ: Én csak Leninhez nem vagyok hajlandó hozzányúlni. Ha viszont csokornyakkendő lesz, akkor rejtett gombolású inget ajánlanék.

MOHÁCS: Jaj, ne! Olyan nehéz begombolni.

MELINDA: Elég legyen az ingvitából. Kérem, Teréz, hozza azt az inget, mert tényleg elkészünk. Ott van a Peti ágyn.

MOHÁCS: Maga olyan tótumfaktum, maga se tud semmit a fiamról?

MELINDA: Honnét tudna, ha Peti nekünk se szólt?

TERÉZ: Csak annyit tudok, hogy hátizsákkal ment el.

MOHÁCS: Hátizsákkal? Hallod? Én sose mentem hátizsákkal nőhöz.

MELINDA: Akkor talán azt is tudja, mi volt rajta?

TERÉZ: Bakancs, farmer és bomberdzseki.

MELINDA: Jézusmáriám, bomberdzseki?

MOHÁCS: Honnét van neki bomberdzsekije? Eddig nem volt bomberdzsekije!

MELINDA: És mondott még valamit?

TERÉZ: Csak annyit, hogy majd ír.

MOHÁCS: Én sose írtam a szüleimnek, ha nőhöz mentem.

MELINDA: Ugyan, Józsi, ez most már teljesen nyilvánvaló, hogy nem nőhöz ment! Hanem valami nagyobb útra. Tudd meg, hogy aggódom.

MOHÁCS: Semmi okod rá. Majd betoppan, kap egy hatalmas pofont, és kész. Bomberdzseki!

TERÉZ: Akkor hozom az inget. *(Ki.)*

MOHÁCS: Egyáltalán, mi ez a darab, aminek a premierjére megyünk? Mi a címe? Te tudod?

MELINDA: Nem lőnek, csak fúj a szél.

MOHÁCS: Na, kíváncsi vagyok. Remélem, nem valami Csehov-tanítvány. Miről szól?

MELINDA: Fogalmam sincs.

TERÉZ *(be, kezében frissen vasalt fehér ing.)* Egy házaspárról szól. Élik világukat, és nem veszik észre, hogy a történelem szele ott süvít a fejük felett.

MELINDA: Semmi több?

TERÉZ: Van egy fiúgyermekük, húszéves. Még azt sem veszik észre, amikor a fiút elsodorja az idők vihara.

MOHÁCS: Olyan bazseválósan beszél, mint valami tenyérjós. Nem csúszott véletlenül valami cigányasszony a rokonságba?

MELINDA: Józsi!

MOHÁCS: Mért, én nagyon szeretem a cigányokat. Én kimondottan cigánybarát...

TERÉZ: Nem vettem magamra, Mohács úr, úgyhogy ne is fáradjon. Tessék, az inge.

MELINDA: Honnét tudja, kedves Teréz, hogy miről szól ez a darab?

MOHÁCS: Honnét, honnét! Mondom, hogy tótumfaktum.

TERÉZ: Csak olvastam róla egy előzetest. Interjút az íróval.

MELINDA: Akkor ez egy mai szerző?

TERÉZ: Persze. De a nevére nem emlékszem.

MOHÁCS: Az nem is fontos. Ki kíváncsi arra? *(Kezdi lehúzni a piszkos ingét.)*

TERÉZ: Bocsásson meg, uram, mielőtt levetkőzik, kimennék.

MOHÁCS: Ja, bocsánat. Tessék, menjen.

MELINDA: Kérem, etesse meg a kutyákat.

TERÉZ: Természetes, asszonyom. *(Ki.)*

MOHÁCS: Úgyis megfojtom egyszer, az fix!

MELINDA: Akkor legalább megtanulsz inget vasalni.

MOHÁCS: Mit szólsz ehhez a bomberdzsekihez?

MELINDA: Ne is mondd! Utálom a bomberdzsekit.

MOHÁCS: Sose volt bomberdzsekije... Bedugnád az inggombjaimat? *(Nyújtja a kezelőjét.)*

MELINDA *(miközben babrál)*: Az az igazság, hogy tulajdonképpen nem is automata tükör kéne, hanem homályos tükör.

MOHÁCS: Hát az sokkal olcsóbb, anyukám, olyat vehetünk az Ecserin.

MELINDA: Homályos tükörben nem látnám a ráncaimat.

MOHÁCS: Nincsenek is ráncaid.

MELINDA: Ne mondj már ilyeneket.

MOHÁCS: Na jó, egy-kettő. De ami van, nekem az is tetszik.

MELINDA: Neked!

MOHÁCS: Lehet, hogy a te Lászlódnak nem tetszik, de az teljesen mindegy, mert úgyis beverem a pofáját, és akkor nem fog látni semmit.

MELINDA: Tulajdonképpen paróka is kéne, legalábbis így színházba. Vendéghaj.

MOHÁCS: Vendéghaj? Miféle kifejezés! Ne hülyéskedj, anyukám.

MELINDA: Tartsd rendesen a kezedet, így nem tudom bedugni az inggombot. Jó, a fejemre ráhúzom a vendéghaját. De mért nem találják fel végre, hogy az arcomra is ráhúzhassak egy vendégarcot?

MOHÁCS: Mi az, filozofáló hangulatban vagy?

MELINDA: És ha vendégarc, akkor már vendégtest is kéne.

MOHÁCS: Hogyisne! Meg vendégférj, meg vendégházasság! Ismerem már az ilyesmit az érett asszonyoknál!

MELINDA *(fölnevet.)* Meg egy egész vendégélet! Az volna az igazi.

MOHÁCS: Szóval nem vagy megelégedve az életteddel!

MELINDA: Kész az inggombod.

MOHÁCS *(odabajol.)* Én meg nagyon is meg vagyok elégedve az életünkkel, és alig várom a harmadik felvonást. *(Megcsókolja Melinda nyakát.)*

MELINDA: Milyen harmadik felvonást?

MOHÁCS: Amikor majd elsül a puska. Tudod, itt a hálósobában.

MELINDA *(kedvesen)*: Te nagy mafla bolond, te!

MOHÁCS: Na, most aztán ki köti meg a csokornyakkendőmet? Tudod mit, annyival egyszerűbb, felcsatolom a jó öreg gumipertliset...

TERÉZ *(belép.)* Szabad a nyakát?

MOHÁCS: A nyakam szabad, csak én nem vagyok az.

TERÉZ: Parancsoljon. Kész a csokor.

MOHÁCS: Ez így tényleg szebb, sajnós. Melyik kocsival menjünk?

MELINDA: Legyen a BMW.

MOHÁCS: Ne menjünk inkább a...

MELINDA: Nekem mindegy. Csak menjünk már... Viszontlátásra, kedves Teréz. *(Mobácsboz)* Utána elme gyünk vacsorázni valahová?

MOHÁCS: Nem valahová, hanem a...

MELINDA *(Terézhez)*: Szóval ne várjon ránk, feküdjön le nyugodtan.

TERÉZ: Jó mulatást, asszonyom. Jó mulatást, uram. *(Melinda, Mobács ki. Utánuk Teréz. Majd némi idő elteltével Teréz ismét belép. Kezében szerszámok. Összehajtogatott, megviselt papírlapot bontogat.)* Csakhogy végre elmentek! Valamelyiket mindig itthon ette a fene. *(A papírlapot silabizálja, olykor badarva, mint aki már ismeri, minél előbb a fontos részlethez akar érni.)* „Most, amikor el kell hagynunk otthonunkat... a kitelepítettek ismeretlen sorsa vár ránk... te még gyerek vagy... a végrendeletünkbe foglalt kód segítségével... a te kötelességed lesz újra visszaszerezni... a családi ékszereket... elsősorban a felbecsülhetetlen briliáns collier-t... melyet ükanyád Metternich hercegtől kapott...” *(Most lassan, figyelmesen kezd olvasni, közben méri a megadott méreteket.)* „A nyugati falnál a saroktól két méter ötven... a másik falnál három méter húsz... a merőlegesek metszési pontja és a szobasarok között... a saroktól egy méter hetven...” *(Letérdel, a szerszámokat leteszi.)* „Alatta betonlap... ide rejtettük az utolsó éjszakán... 1951. július 17-én...” *(Leteszi a cédulát, teljes erővel dolgozik. Felfeszíti a parkettát, majd alatta vézni kezd. Ekkor kívülről zár hangja, ajtó, majd csapódás. Léptek. Teréz pánikszzerűen tünteti el a nyomokat. Végül szőnyeget dob a parketta sebhelyére.)*

PETI *(hangja, kívülről)*: Van itthon valaki?

TERÉZ: Ki az?

PETI: Én vagyok, Peti!

TERÉZ: Megyek már! *(Körülnéz, rendben van-e a parketta, majd indul kifelé. Az ajtóban összetalálkoznak.)*

PETI: Csókolom, Teréz néni!

TERÉZ: Jó napot, Petike! Éppen rendbe raktam a hálósobát.

PETI: Az ősök? Nincsenek itthon?

TERÉZ: Elmentek színházba. Nagyon aggódtak magáért.

PETI: Képzem! Egyáltalán észrevették, hogy nem voltam itthon néhány napig?

TERÉZ: Persze hogy észrevették. Mondom, hogy aggódtak.

PETI: Mért kellett nekik hirtelen? Lecúgolni pár rekesz pezsgőt a pincébe? Vagy összeszedni a kutyaszart a kertben?

TERÉZ: Ne beszéljen így, Petike.

PETI: Mért ne beszéljek? Teréz néni tudja jól, hogy igazam van. Különben... Teréz néni... kérhetek valamit?

TERÉZ: Készítsek egy jó kis uzsonnát.

PETI: Nem. Azt szeretném, ha tegezni tetszene engem.

TERÉZ: Tegezni? De hát én...

PETI: Tessék nekem azt mondani: Peti, te!

TERÉZ *(mosolyogva)*: Hallod-e? Jer ide, jer, ha mondom, rontom-bontom...

PETI *(nevet.)* Hű de régen volt! Mi is ez?

TERÉZ: Hát Petőfi! Arany Lacinak.

PETI: De akkor nem Peti te – hanem Laci te! Nem?

TERÉZ: Hát persze.

PETI: Nahát, egy vers... És hogy is van tovább?

TERÉZ: Jer, ha mondom, rontom-bontom, ülj meg itten az ölemben...

PETI: Teréz néni ilyeneket tud?

TERÉZ: Valahonnét előjött. Én se tudom, honnét.

PETI: Akkor üljön le.

TERÉZ: Én? Minek üljek le?

PETI: Tessék leülni!

TERÉZ *(leül.)* Na és most?

PETI: Hogy is mondta? Jer, ha mondom...

TERÉZ: Rontom-bontom, ülj meg itten az ölemben...

PETI (*belehuppan Teréz ölébe.*) Tessék!

TERÉZ (*meglepődik, nevet.*) Ejha! Mekkora sószsák! Lovagolunk egyet, kisfiam? (*Lovagoltatja a térdén Petit, mindketten babotáznak. Peti birtelen elhallgat.*)

PETI: Soha a kurva életben nem volt két ilyen percem az ősökkel! Soha a kurva életben!

TERÉZ: Hogy beszélsz, fiam!

PETI: Egy emberi szó – soha! Csak annyi legalább: nem fáj valami, kisfiam? Soha! Basszák meg a tudományukat. Tessék megmondani, nincs igazam?

TERÉZ: Ebben én nem vagyok igazán kompetens.

PETI: Miben? Hogy basszák meg a tudományukat?

TERÉZ: Hát például ebben.

PETI: Teréz néni tudja, milyen ház ez? Tudja?

TERÉZ: Nem tudom, mire gondolsz, Petikém.

PETI (*felugrik.*) Tudja, mi volt az apám azelőtt? Mielőtt ilyen rohadt nagy kapitalista lett? Párttitkár! Nem párttag, ijedt kiséger, aki féltette a nyamvadt kis állását. Az rendben volna. Hanem párttitkár.

TERÉZ: Voltak rendes párttitkárok is.

PETI: Persze! De akkor most melózzon szép csöndben, mint egy hangya, meg is szedheti magát. De ne ő legyen a legnagyobb pofájú őskapitalista, aki megállás nélkül kukorékol a trágyadombja tetején!

TERÉZ: Ide figyelj, fiam! *Neked* volt gondtalan az életed az elmúlt tizennyolc évben! Amikor apád párttitkár volt, akkor is, amikor vállalkozó lett, akkor is.

PETI: Na, éppen ez az! Engem tudtom nélkül belerántottak egy szemétségbe! Megkérdezte tőlem valaki, hogy akarom-e? Én ezt az egész szart, amiben ők élnek, nem akarom!

TERÉZ: Édes fiam, ez ősrégi dolog, minden fiú lázad az apja ellen. Aztán szépen elcsöndesedik, és csinálja ugyanazt.

PETI: Tudom! Csakhogy én ezt nem várom be, amíg elzsibbadok. Én ezt nem várom be!

TERÉZ: Mi mást csinálhatnál?

PETI: Kitaláltam, mi az, amitől rosszul lesznek, legalább néhány órára. Nekem az már elég.

TERÉZ: Megőrültél? Eszedbe ne jusson ilyen...

PETI: Nehogy azt higgye, öngyilkos leszek. Az a legőcskébb lépés, amit el lehet képzelni.

TERÉZ: Inkább mondd meg nekik a véleményedet. Attól majd megkönnyebbülsz.

PETI: Azt hiszi, hatna rájuk? Olyan bőruk van, mint egy orrszarvúnak.

TERÉZ: Akárhogy van, nem volna szabad így beszélned a szüleidről.

PETI: Tudja, mit mondok? Még azt is jobban elviselném, ha apám valami nagy gazember lett volna. Mint egy Péter Gábor vagy hasonló. Az legalább eldöntötte, hogy gazember lesz és kész.

TERÉZ: Most aztán igazán nagy butaságot beszélsz, fiam.

PETI: Nem butaság! Ez a falmelléki kushadás, ez még undorítóbb. Hogy odafönt elvégzik a nagy gazemberséget, ő meg itt a középmezőnyben ónezsinór kikaparja magának, ami a nagy gazemberek után maradt.

TERÉZ: Ezt csinálja nagyjából az egész ország. Nem nagyon volt más választás.

PETI: Álljunk meg! Teréz néni párttitkár volt?

TERÉZ: Hát azt éppen nem mondanám.

PETI: Na ugye! És még sorolhatnám, akiket ismerek, kik nem voltak párttitkárok meg más egyebek. Mért kell mindig odariszálni a seggünket, hátha megtetszik a buzi hatalomnak?

TERÉZ: Peti! Ha így beszélsz, újra magázni foglak! Ezt a tónust nem vagyok hajlandó hallgatni.

PETI: Valami nem jön össze nekem a Teréz néniiben. Mindig ilyeneket mond, hogy „tónus” meg satöbbi. Hogy van az, hogy mégis...

TERÉZ: Mért hiszed, hogy egy háztartási alkalmazott csak tuskó lehet?

PETI: Nem hiszem, de itt valami titok van. Érzem.

TERÉZ: Nincs semmiféle titok.

PETI: Teréz nénit vagy a családját nem hurcolták meg véletlenül az apám elvtársai?

TERÉZ: Mindenfelé akadnak meghurcoltak.

PETI: Nem bízik bennem. Mert a fia vagyok egy rohadt kaméleonnak.

TERÉZ: Dehogy, fiam, nem azért. De nincs különösebb mesélnivalóm. Szokványos történet.

PETI: Én viszont elmondom, hogy megtudtam, milyen házban lakunk mi. Illetve milyen házat vett meg az apám!

TERÉZ (*kis idegességgel*): Megtudtad? Na, milyen?

PETI: Ebből a házból 1951-ben kitelepítettek a Hortobágyra egy grófi családot.

TERÉZ: Ne beszélj!

PETI: Az ő villájuk volt. Teherautóval hurcolták el őket, majdnem ugyanúgy, mint 1944-ben a zsidókat. Alig vihettek magukkal valamit, minden itt maradt, antik bútorok, képek, órák, szőnyegek. Én nem is tudtam, hogy volt ilyen kitelepítés. Teréz néni tudott róla?

TERÉZ: Igen... hallottam valamit... Neked ki mesélte?

PETI: Egy öreg iszákos csövező, ő volt a grófék házmestere.

TERÉZ: Ne beszélj! A Cserma... akarom mondani, az még él?

PETI (*gyanakodva*): Tetszik ismerni?

TERÉZ: Dehogy... Csak gondolom, jó öreg lehet, ha már ötvenegyben ő volt a házmester...

PETI: Már másnap beköltözött egy pártfunkci. Valami nagykutya. Már régóta döglött ezért a kégliért, mondta az öreg csöves. Övé lett minden bútor meg szajré, amit aztán lassan eladogatott a bizományinál, mert neki új kellett, nem ilyen kétszáz éves ócskaság. Amikor aztán lazultak az idők, megijedt, hogy majd vissza kell adni, hát inkább eladta. Ettől a rohadt bolsi tolvajtól vette meg apám ezt a házat!

TERÉZ: Sokan így csinálták, fiam.

PETI: Hogy volt képe megvenni egy lopott házat? Mert ez lopott, nem? Először államosították, aztán bagóért odaadták annak a funkcinak, az meg szépen eladta apámnak. Ez orgazdaság! Az én apám tulajdonképpen egy dögkeselyű! Ehhez mit szól?

TERÉZ: Nincs mit mondanom, fiam.

PETI (*ordít.*)De mondjon már valamit, a rohadt életbe! És ha jelentkezik a régi tulajdonos, akitől elrabolták? Vagy a leszámazottja? Akkor mit mond neki? Szarik rá, mi? Mert ő rendes adásvételben kifizette! Ő egy törvényes ember! Fehér hattyú! Tiszta patyolat!

TERÉZ: Ne ordíts, nyugodj meg! Ilyen az élet.

PETI: Teréz néni! Én nem akarok ilyen funkciutód lenni!

TERÉZ: Te már nem is vagy az. Te új lap vagy a történelemben. Pláne, ha így érzel, ahogy mondd.

PETI: Az nem ilyen egyszerű, Teréz néni. Az ember észre se veszi, és már belecsúszott a szarba. El kell kerülni, nagy ívben. Pár ezer kilométerre.

TERÉZ: Mit beszélsz?

PETI: Én elmegyek innen, nagyon messzire. Elutazom.

TERÉZ: Ezért a bomberdzseki?

PETI: Ezért.

TERÉZ: Mert kérdezték a szüleid.

PETI: Azon akadtak fenn, a bomberdzsekin?

TERÉZ: Csodálkoztak.

PETI: Annak örülök a legjobban, hogy nincsenek itthon. Amikor örökre el kellene búcsúzni szeretett csemetéjüktől, akkor ott bambulnak a színházban. Ennek így kellett lennie.

TERÉZ: Ha nem akartál velük találkozni, akkor miért jöttél haza?

PETI: Mert itthon hagytam a repülőjegyemet. Meg üzeni. Azt akarom, hogy fájjon nekik!

TERÉZ: Repülőjegy? Ilyen messzire még?

PETI: Nagyon messzire.

TERÉZ: Hová?

PETI: Nem mondom meg. Nehogy kerestessenek.

TERÉZ: Ne butáskodj, Peti!

PETI: Teréz néni! Ez a szakítás végleges!

TERÉZ: Mondd meg azonnal, hová mégy!

PETI: Nem mondom! De azt megmondom, mit fogok csinálni. Beszálltam egy kommunába Ázsiában. Csupa európai srác meg csaj, akik torkig vannak. Elfelejtünk mindent! Jön a nagy álom! Nirvána...

TERÉZ: Peti, az istenért, figyelj rám!

PETI: Ne strapálja magát, Teréz néni! Hiába! És most megyek!

TERÉZ: Nem mehetsz el így! Legalább velem ne csináld! Hogy adjak számot erről nekik? Meg magamnak is... Ne menj el, fiam!

PETI: Ezt tessék nekik megmondani! Fájjon nekik, egyszer az életben valami fájjon nekik!

TERÉZ: Peti!

PETI: Nirvána! Ezt tessék nekik megmondani! *(Iszákját vállra dobva kisiet. Teréz szalad utána. Üres a színpad.)*

TERÉZ *(hangja, kívülről)*: Peti! Várj! Hallgass rám! Peti! *(Hosszú csönd. Majd lassan belép Teréz. Nagyon nyomott. Tűnődik, csóválja a fejét. Aztán föllebbenti a szőnyeget, előveszi a szerszámokat, és tovább. Fölfeszíti a betonlapot, kiemeli. Benyúl az üregbe. Előbúz egy fémládikót. Kinyitja. Elsőként a szikrázó collier-t emeli ki belőle. Elvarázsoltnan, áhítattal tűzi a nyakába. Vakítva szikráznak a briliánsok. Elmerülten nézegeti magát. Majd tekintetét fölemeli a magasba.)* Meg vagytok velem elégedve?

(Függöny.)

2. kép

(A nézőtérrel félvilágítás. És azon nyomban, nehogy a közönség elkezdjen cibelődni, belép a nézőtérre Mobács és Melinda, jól megvilágítva. A közeli sor bal 1–2-es székei üresek, ide tart a házaspár.)

MELINDA: Már megint nem vetted észre Lászlót! Pedig köszönt.

MOHÁCS: Nem vettem észre Lászlót? Ez kétségbeejtő! Az egész estém el van rontva.

MELINDA: Vagy inkább nem akartad észrevenni.

MOHÁCS: Ugyan, Melinda, mért ne akarnám észrevenni, amikor alig várom az alkalmat, hogy tökön rúgjam!

MELINDA: Csendesebben, légy szíves. Nem kell mindenkinek tudnia erről a képzelgésedről.

MOHÁCS: Ez nem képzelgés. Én tényleg tökön rúgom. Hol van?

MELINDA: Ne bomolj!

MOHÁCS: Tisztázzuk: ha egyszer én jövök veled színházba, akkor ő ne jöjjön, jó?

MELINDA *(negédesen valakiből a közönségből)*: Szervusz, édes Icuám, hogy vagy?

MOHÁCS: Helló, Jenőké! Ti is ezt a... Nahát, mi is! *(Mennek tovább.)* Hol nem találkozik az ember, ugye... De igen, hogyne, mi is szoktunk. Sőt, meg kell mondjam, mi még operába is! Bizony! Tiszteletem, elnök úr! Kézcsókom!

MELINDA: Szervusz, Bernadett! Hol voltál pénteken? Nem láttalak a kozmetikusnál. Sem a fitness-szalokban. *(Mobácshoz)* Nézd, a Trotyokánék! *(Integet.)*

MOHÁCS: Szevasz, Trotyi! Mi van? Szóltam a Vadas-ügyben. Ja, hogy tudod? A szünetben beszélünk...

(A jegyszédő, kezében a jegyekkel, mutatja a helyüket. Mobács ötszázast nyújt a jegyszédőnek. Letelepédnek. Újra sötét. Majd fölmeleg a függöny.)

3. kép

Idő: 1914 szeptembere. Jól szituált, középosztálybeli lakás, szecessziós bútorokkal. A duplaágy ugyanott, más báltámlával. Ágotay Elemér ötvenes, önmagára szemlátomást sokat adó férfi, ficsúros allűrökkel. Elíz, a felesége negyven körül jár, láthatóan nem igazán eredményes küzdelmet folytat az elbízás ellen. Mindketten szeretnének fiatalabbnak látszani.

A színházba készülődés szertartásai. Elíz a toalett-tükör előtt festi magát, bekapcsolatlan fűzőben. Ágotay inggomb nélküli, lebegő kezelt fehérruhában járkal. A keménygallérjával küszködik.

ÁGOTAY: Aki a keménygallért feltalálta!

ELÍZ: A fűző feltalálójával együtt!

ÁGOTAY: Ezek mind szadisták!

ELÍZ: Biztosan nőgyűlölő volt. Homoszexuális.

ÁGOTAY: Nem biztos. Homokosok is hordanak fűzőt.

ELÍZ: Mindenesetre, légy szíves, kapcsold össze hátul a fűzőmet, Elemér.

ÁGOTAY: Most lehetetlen. Ez a legkényesebb pillanat.

ELÍZ: Hogyhogy?

ÁGOTAY: Most küzdök a gallérgombommal. Vagy megfulladok, vagy nem.

ELÍZ: Ha meg akarsz fulladni, légy szíves, ne akkor fulladj meg, amikor színházba megyünk. Egyébként is, én fogok ebben a fűzőben megfulladni.

ÁGOTAY: Engem nem zavar, hogy színházba megyünk, attól most is nyugodtan megfulladhatsz.

ELÍZ: Néha lenyűgöző a humorod.

ÁGOTAY: Na! Beugrott!

ELÍZ: A lumbágód?

ÁGOTAY: A gallérgombom.

ELÍZ: Már megijedtem, hogy most megint a lumbágód miatt nem tudunk színházba menni.

ÁGOTAY: Jólesik, hogy ennyire aggódsz értem, Elíz.

ELÍZ: Ha viszont beugrott a gallérgombod, és nem is fulladsz meg, légy szíves, kapcsold be a fűzőmet.

ÁGOTAY: Na, mutasd! Úristen, hány kapocs! Ennyire nem bízol benne, hogy együtt maradnak a testrészeid?

ELÍZ: Miközben beszívom a hasamat, és visszatartom a levegőt, inkorrekt dolog ilyeneket mondani.

ÁGOTAY: Csak azt nem értem, mért kell nekem ezzel ügyetlenkednem, amikor van, aki ezt csinálni szokta.

ELÍZ: A Rózsikára gondolsz?

ÁGOTAY: Igen, a Rózsikára gondolok.

ELÍZ: Csakhogy a Rózsika, amióta a szeretőddé lépett elő, úgy elpimaszodott, hogy csak azt végzi el, ami neki jólesik.

ÁGOTAY: Néha neked is lenyűgöző a humorod.

ELÍZ: Ebben semmi humor nincs. Halálosan komolyan mondtam.

ÁGOTAY: Annál rosszabb. De az a lényeg, hogy itt most a Rózsi kötelessége volna...

ELÍZ: Volna, ha az a volna nem volna.

ÁGOTAY (*batározottan*): Na, majd én kimegyek, és megmutatom ennek a Rózsikának...

ELÍZ: Az eddigieken kívül még mit mutatsz meg a Rózsikának?

ÁGOTAY: Utóvégre ami sok, az sok!

ELÍZ: Ahogy mondod, Elemér.

ÁGOTAY: Végezze a dolgát, a teremtésit!

ELÍZ: Bravó, Elemér!

ÁGOTAY: Megyek és behívom! Be én!

ELÍZ: Ne fáraszd magad. Különben is, már bekapcsoltad a fűzőmet.

ÁGOTAY: Akkor is behívom!

ELÍZ: Már nem tudod behívni.

ÁGOTAY: Hogyhogy?

ELÍZ: Felmondtam neki.

ÁGOTAY (*rémülten*): Micsoda?
ELÍZ: Azonnali hatállyal.
ÁGOTAY: Na de... na de... na de szívecském! Ez lehetetlen!
ELÍZ: Mért volna lehetetlen?
ÁGOTAY: Azonnal visszavonjuk!
ELÍZ: Már késő.
ÁGOTAY: Ilyen remek szobalányt nem kapunk többet!
ELÍZ: Ha szabad érdeklődnöm, miben volt remek?
ÁGOTAY: Megyek, és visszavonom a felmondást! (*Indul ki.*)
ELÍZ: Már elment.
ÁGOTAY: Elment?
ELÍZ (*bólint.*) Rózsika elment.
ÁGOTAY: Ez elhamarkodott lépés volt. Ez örület! (*Leroskad az ágyra.*)
ELÍZ: Üres a kis meleg ágyikó a cselédszobában.
ÁGOTAY (*gépiesen ismétli.*) Üres a kis meleg ágyikó a cselédszobában... (*Észhez tér.*) Mit beszélsz itt összevissza? Mi üres? Miféle ágyikó?
ELÍZ: A Rózsie. Nincs hova többé kiosonni éjjel, mikor már azt hiszed, mélyen alszom.
ÁGOTAY: Hülyeség. Tudod jól, hogy mindig rám jön éjjel a szomjúság.
ELÍZ: Nagyon rád szokott jönni. Nahát ennek fuccs!
ÁGOTAY (*még mindig az ágyon, ismét gépiesen*): Fuccs...
ELÍZ (*mint egy győztes hadvezér, visszaül a toalett-tükör elé.*) Fel kéne öltöznöd, Elemér. Elkészünk a színházból. Még nem tetted be a mandzsettába az inggombodat.
ÁGOTAY: Nézd, Elíz...
ELÍZ: Várj, mintha itt láttam volna a toalettasztalomon.
ÁGOTAY: Nézd, Elíz...
ELÍZ (*dolgozik.*) Úgy hallom, Ferenc József őfelsége Budapestre látogat. Hallottad? Úgy szeretném végre egyszer életben is látni Ferenc Józsefet. Igazán elintézhetéd.
ÁGOTAY: Nézd, Elíz...
ELÍZ: Biztosan végigvonul valahol. Elintézed, hogy lássam, Elemér?
ÁGOTAY: Elintézem, az istenit! De most honnét szerzünk szobalányt?
ELÍZ (*megnyugtatólag*): Ja, azért vagy olyan nyugtalan? Megnyugodhatsz, már szereztem. Terus néni remek munkaerő.
ÁGOTAY: Terus néni?
ELÍZ: Remek, strapabíró asszony.
ÁGOTAY: És miért Terus néni?
ELÍZ: Hetvenéves. De alig néz ki hatvannak. Mit gondolsz, gépkocsival fog bevonulni?
ÁGOTAY: A Terus néni?
ELÍZ: A Ferenc József!
ÁGOTAY: Biztosan gépkocsin fog bevonulni.
ELÍZ: Milyen különös, hogy ma már az uralkodók is gépkocsin járnak. Régen az uralkodók lovon jártak.
ÁGOTAY: Ferenc József ma már öreg ahhoz.
ELÍZ: Hány éves az öregúr?
ÁGOTAY: Nagyon öreg. Nem tud lóra szállni. Ez nem elég?
ELÍZ: De én akkor is szeretném tudni, hány éves a magyar király. Az én királyom is, nem? Jogom van tudni, hány éves. Miféle cégvezető vagy te, hogy nem tudod?
ÁGOTAY: Mi köze a cégvezetésnek ahhoz, hogy Ferenc József hány éves? Én a bankban viszem az ügyeket, és nem foglalkozom szaros vén trottyok életkorával!
ELÍZ: Szaros vén trotty? Te így beszélsz a magyar királyról, aki melleleg osztrák császár is? Azonnal meg fogod nekem mondani, hogy hány éves!

ÁGOTAY: No várj csak, mit írunk most? 1914. október... Az azt jelenti, hogy... akkor most... akkor most Ferenc József éppen elmúlt nyolcvannégy éves.

ELÍZ: Jézusmária! Nyolcvannégy? Tudod, mit mondok, Elemér? Én nem a lótól féltém őfelségét, hanem a gépkocsitól!

ÁGOTAY: Ugyan, Elíz. Mit kell őt félteni a gépkocsitól?

ELÍZ: Múltkor mesélte valaki, hogy ezek a gépkocsik már negyven-ötven kilométerrel is száguldanak manapság. És ha ilyen szédületes rohanás közben egy ilyen gépkocsi felborul? És a nyolcvannégy éves király benne van?

ÁGOTAY: Ezek a mai korszerű gépkocsik már biztonságosak.

ELÍZ: Biztonságosak? Tudod, mit hallottam pár napja a fűszeresnél? Nem is meséltem neked! Hogy állítólag múlt hónapban Ferenc Ferdinándot halálos szerencsétlenség érte. És gépkocsiban ült. Valami Szarajevó nevű helyen történt. Mondd, Elemér, hol van ez a Szarajevó?

ÁGOTAY: Valami balkáni város. Majd pont oda megy a Ferenc Ferdinánd kocsikázni. Azért, mert a fűszeresnél gagyognak valamit, még nem jelenti, hogy igaz.

ELÍZ: Én is csodálkoztam, de ők azt mondták, hogy hol élek én, hiszen benne volt az újságban. Mondd, tulajdonképpen mért nem járatunk mi újságot?

ÁGOTAY: Ezért.

ELÍZ: Hogyhogy ezért?

ÁGOTAY: Ha újságot járatunk, akkor már egy hónapja felizgattuk volna magunkat, hogy a trónörökös szerencsétlenség érte. Rettegtünk volna, hogy most mi lesz, netán kitör a háború. De nem történt semmi, mert nem tudtunk semmiről. Nem jobb így?

ELÍZ: Lehet, hogy jobb, nem tudom. Mondd, tulajdonképpen miről szól ez a darab a Király Színházban, ahová megyünk?

ÁGOTAY: Nem tudom pontosan. A francia forradalom idején játszódik, történelmi szomorújáték.

ELÍZ: Nem szeretem a szomorújátékokat. Hát még a forradalmakat! Operett nem volt?

ÁGOTAY: Mit csináljak? A vezérigazgató ezt választotta. Mikor elterjedt, hogy megnézi, az egész bankban mindenki, mint az őrült, vette a jegyeket. Nem maradhattam ki én sem.

ELÍZ: Milyen ez a te vezérigazgató?

ÁGOTAY: Nagy, puffadt ember. De állítólag rendkívül művelt.

ELÍZ: Művelt ember is járhat operettbe. Belehalok, ha egy ilyen szomorújátékot kell végignéznem.

ÁGOTAY: Sajnálom, vannak hivatali kötelezettségek. Péter ma se volt itthon?

ELÍZ: Képzeld, ma sem! Komolyan kezdek aggódni. Napok óta ki vannak vasalva az ingei, ott állnak az ágyán felstószolva. Csak nem történt valami baja?

ÁGOTAY: Ugyan már, nem először tűnik el napokra. Mindig vannak kisebb-nagyobb nőügyei, tudod jól.

ELÍZ: Hogyne tudnám! Volt kitől örökölnie!

ÁGOTAY: Fiatal ember. Egy kis kaland, és kész.

ELÍZ: Remélem, ő speciel nem cselédszobákban éli ki a kalandvágyát.

ÁGOTAY: Hagyd már ezt a cselédszobát, kérlek! Egyébként ez a te Terus nénid...

ELÍZ: Remek munkaerő, azt mondják. Magas kora ellenére egyszerűen remek!

ÁGOTAY: Képzelem, hogy nézhet ki, ha te ennyire lelkesedsz érte.

ELÍZ: Hát istenem. Láttam már szebbet is.

ÁGOTAY: És mikor áll munkába?

ELÍZ: Holnap reggel.

(Csöngetés.)

ÁGOTAY: Ki a fene csönget ilyenkor?

ELÍZ: Megnéznéd?

ÁGOTAY *(indul ki.)* Most már az ajtót is én nyitogathatom. Mert te elmarod a szobalányokat.

(Ágotay kimegy. Ezalatt Elíz irdatlan kalapot tesz a fejére.)

TERUS NÉNI (*batalmas orgánium, kintről*): Ágotay uraság? Kezicsókolom, nagyságos úr! Én vónék a Terus néni. Tetszik tudni, ugye, én gyüvök ide mostan tótumfaktumnak. Fogja már meg a kufferomat, mert megszakadok belé. No, fogja mán, mit bámul, oda vigye, oda be, csak ne olyan nehézkesen, frissebben kicsit, mert kivisz a huzat, no lökje be a szabad lábával azt az ajtót, úgy la, ugye, meg az, csak akarni kell! A naccsasasszony itthol van?

ÁGOTAY (*elbambult rémülettel*): Itthol... még ippeg itthol...

TERUS NÉNI: Jaj, de helyesen tetszik beszélni a nagyságos úrnak! Ez valami tájszóllás, ugyi? Honnét valósi, ha meg nem sértem?

ÁGOTAY: Rottenbiller utca. Rottenbiller utca 4.

TERUS NÉNI: Az nem tudom, milyen megyébe van. No de kerüjjünk bejebb! Szép ám itt magiknál, itt jól fogom érezni magamat. De mi ez a sok ló a falon? Olyan ez a lakás, mint egy istálló. No, majd én kialmozok, ne féjjen soha! Ki takarított eddig itten? Végighúzom az ujjamat ezen a stelázin, oszt nézze meg, milyen az ujjam tőle, síkálhatom. Van itt mit csinálni, már látom. Majd rendbe hozom én az életüket, sose féjjen a nagyságos úr. Szép lakás, jól fogom érezni magamat benne. Mért nem vezet mán a nagyságához az úr, ezzel a sok beszéddel nem megyünk semmire!

ÁGOTAY (*megjelenik az ajtóban, batalmas, ütött-kopott kofferral roskadozva.*) Elíz! Megjött a Terus néni!

TERUS NÉNI (*be.*) Kezicsókolom, naccsasasszony! Tudom ám, hogy holnap reggelre beszéltek meg, de mégis már ma elgyüttem, gondútam, legalább körülnézem ezt a lakást itten, hogy holnap elkezdjem, hát van mit rendbe rakni, a Lucifer fingós valagára mondom, lesz itt munka elég. No meg azt is gondútam, idehordom a motyómat ma, ne holnap tőtsem vele a drága időt... (*Ágotayhoz*) Tegye mán le azt a kuffert a nagyságos úr, mit tötörészik annyit, nehéz az magának, ahogy elnézem. Vagy tuggya mit, perdíjje ki mingyá a cselédszobába, ha meg nem szakad tőle. (*Miközben Ágotay kitámolyog, Elízhez*) Eszik elég húst a nagyságos úr, hogy ilyen satnya? Majdhogy össze nem tojja magát egy ilyen semmi kis kuffertől. Na szóval, naccsasasszony: itt a Terus néni!

ELÍZ: Isten hozta nálunk, Terus néni!

TERUS NÉNI: Nem baj, hogy korábban gyüttem?

ELÍZ: Nem baj, nem baj. Csakhogy mi éppen színházba megyünk, ha nem haragszik...

TERUS NÉNI: Dehogy haragszok, tőlem menjenek nyugodtan, legalább szépen végig tudom nézni a lakást.

ÁGOTAY (*homlokát törölve belép.*) Kint van a kofferja a szobájában.

ELÍZ (*rendreutasítólag*): Terus néni!

ÁGOTAY: Terus néni...

TERUS NÉNI: Kivitem vóna magam is, ha tudom, hogy ilyen rossz bőrben van a nagyságos úr. De majd én főzök olyan orjaleveseket, attól megerősödik. Majd én embert csinállok a nagyságos úrból, meglássa! No megyek és kipakolok. (*Ki.*)

ÁGOTAY: Nem tudom, mi az, de máris gyűlölöm az orjalevest!

ELÍZ: Ugyan-ugyan, Elemér. Majd megszokod.

ÁGOTAY: Ezt jól kiválasztottad!

ELÍZ: Nincs olyan nagy választék, Elemér. Mondd, hogy áll nekem ez a kalap?

ÁGOTAY: Gyönyörű! Mintha egy fajdkakas ült volna rá a fejedre. Mindjárt dürrög.

ELÍZ: Ez a legújabb divat! László sose mondana ilyet nekem.

ÁGOTAY: Ebben nem vagyok biztos, ha ő fizeti a fajdkakast, nem én.

ELÍZ: László sokkal emelkedettebb ennél!

ÁGOTAY: Mibe kerül az neki?

ELÍZ: Ha Lászlóhoz megyek feleségül, egészen másként alakul az életem.

ÁGOTAY: Az enyémről nem is beszélve. László, László, nagy a te bűnöd!

ELÍZ: Ezt nem hallgatom tovább! Induljunk!

ÁGOTAY: Induljunk!

(Mindketten ki.)

ELÍZ: Elmentünk, Terus néni! Viszontlátásra.

TERUS NÉNI: Jó mulatást a nagyságoséknak! (Ajtócsapódás. Üres színpad. Majd belép Terus néni.) No nézzük, hogy laknak ezek! Ennyi bútor, Szűzmárjám! Minek két embernek ennyi bútor? (Beleül egy fotelba, kipróbálja.) Vagy tán mégse ketten vónának? De még akkor is, minek ennyi kacat? (Kinyitja a szekrényt, beletűr a ruhákba.) Meg ennyi ruha! El se tudják nyúni halálíg. Igaz, nem is kérdeztem, van-e itten család! (Húzogatja a fiókokat, mindent megnéz.) Sok gyereket nem nézek ki ebből a finnyás fehérnépből. (Az egyik szekrényajtót kinyitva kizuhan egy csomó női kalap.) Nahát, ekkora kalapot, amekkorát ez a fejére rotyyantott! Hogy nem csuklik össze alatta! (Szmokingot vesz elő, a revert nézi.) Ez meg itt teljesen ki van fényesedve. Nem vigyáznak ám ezek a holmijukra! Majd holnap megcsinálom, hogy ne legyen ilyen fényes. (Talál egy csiszolt kristályüveget, kidugaszolja.) Pálinka vagy otkolón? (Megszagolja.) Pálinka! (Mebúzza.) Jó erős! Vagyis konty alá való. (Mebúzza még egyszer, visszadugaszolja, helyére teszi.) Színházba jár, ahelyett, hogy gyereket szülne. Ha én tudtam hat családot szülni az emberemnek, ez mért nem tud? Ezek itt a városban még szülni is elfelejtene. (Megvizsgálja a hitvesi duplaágyat, rábukkan.) Az ura micsodáját fogni, azt bizton érti, de hogy gyereke is legyen belőle, az már bűdös neki! (His Master's Voice emblémás gramofont vizsgálgat.) Hát te kutya, te meg hogy kerültél ide? Itt ülsz és fülelsz örökkéig? (Belenéz a hangtölcsérbe – esetleg megszólal valami zene.) Ehhez van eszük! Szórakozni! No meg háborút csinálni! Ahhoz értenek. Négy onokámat be tudták híni katonának, de ők mennek a színházba szórakozni. A szegínyember meg mehet harcolni a hazáért. Hej, Uramisten, Uramisten, nem jól van ez így!

(Kívülről zár, kilincs, ajtócsapódás.)

PÉTER (hangja): Van itthon valaki?

TERUS NÉNI: Jézusmária, ki az? Én vagyok itthol, a Terus néni!

PÉTER (belép, bakaruhában.) Ki az a Terus néni?

TERUS NÉNI: Én vagyok a Terus néni!

PÉTER: És mit keres itt?

TERUS NÉNI: Én mit keresek itt? Inkább a vitéz úr mit keres itt?

PÉTER: Én itt lakom. Ágotay Péter vagyok.

TERUS NÉNI: Csak nem a fiatalúr?

PÉTER: Olyasmi. Rózsika hol van?

TERUS NÉNI: Ki az a Rózsika?

PÉTER: Hát a szobalány.

TERUS NÉNI: Rózsikának hitták? Most én vagyok a Rózsika.

PÉTER (ijedten): Elment a szép kis Rózsika?

TERUS NÉNI: Én vagyok helyette. Tessék parancsolni velem a fiatalúrnak!

PÉTER: Köszönöm szépen! A szüleim hol vannak?

TERUS NÉNI: Valami színházba mentek. Most, nemrég.

PÉTER: Akkor későn jönnek haza. Nem tudom megvárni őket.

TERUS NÉNI: Hová tetszik menni a vitéz úrnak?

PÉTER: Megyek ki a frontra.

TERUS NÉNI: Igazán? Az én onokáim is ott vannak! Ha tetszik látni az onokáimat, tessék megmondani, hogy innét küldöm üdvözetem.

PÉTER: Ha látom őket, azonnal megmondom.

TERUS NÉNI: Szép derék legények. Mingyár megösméri őket.

PÉTER: Persze. El akartam búcsúzni.

TERUS NÉNI: Tőlem?

PÉTER: A szüleimtől.

TERUS NÉNI: Nem lehet, mert színházba mentek.

PÉTER: Ez az. Nekem meg indul a vonatom.

TERUS NÉNI: Ki a frontra?

PÉTER: Igen.

TERUS NÉNI: Ha tetszik látni őket, el ne felejtse!

PÉTER: Dehogy felejtsem.

TERUS NÉNI: Megmondom őszintén, örvendek, hogy a fiatalúr a frontra megy.

PÉTER: Miért?

TERUS NÉNI: Hogy ne mindig csupán a szegínyember szenvedjék. Az urak megcsinájják a háborút, osztán kiküldik a szegínyember fiát, hogy harcozzon. Harcozzanak az urak is, ha egyszer csinájják a háborút. Én már csak így megmondom az őszintét, ha meg nem haragszik a fiatalúr.

PÉTER: Dehogy haragszom, Terus néni. Akkor én is megmondom őszintén: nem is kaptam behívót, én jelentkeztem önkéntesnek. És tudja, miért? Pontosan azért, amit maga az előbb mondott. Ha egyszer mozgósítás van, nem maradhatok itthon, mint egy szibarita váz. Igaz?

TERUS NÉNI: Igaz, igaz. Milyen váz?

PÉTER: Szibarita váz.

TERUS NÉNI: Nem hát, persze hogy nem maradhat váz.

PÉTER: Ezt akartam megmondani a szüleimnek. Meg elbúcsúzni.

TERUS NÉNI: De nem lehet, mert színházba vannak.

PÉTER: Szerintem nem is tudják, hogy kitört a háború. Ezek nem tudnak semmit.

TERUS NÉNI: Ne tessék mondani!

PÉTER: De igen. Élnek begubózva, zajlik a világ körülöttük, de ők oda se neki. Még újságot sem olvasnak.

TERUS NÉNI: Na látja, azt én se olvasok. Minek az a sok butaság? Csak tömik az ember fejit.

PÉTER (*előbúzza a zsebóráját.*) Na, jól van, akkor én megyek, mert indul a katonavonat.

TERUS NÉNI: Katonavonat. Fekete vonat. Hej-haj!

PÉTER: Mondja meg nekik, hogy kezüket csókolom. Még jó is, hogy nem találtam itthon őket. Nem volt jelenet.

TERUS NÉNI: Milyen jelenet?

PÉTER: Hát hogy ne csináld ezt velünk, édes fiam, ne menj, édes fiam, meg ilyenek.

TERUS NÉNI: De csak menjen a fiatalúr, ott a helye! Az onokáim is ott vannak. Ha látja őket, el ne feledje megmondani!

PÉTER: Dehogy felejtsem. Mondja meg a szüleimnek, hogy majd írok. Tábori lapot.

TERUS NÉNI: Tábori lapot. Jó.

PÉTER: Hát akkor...

TERUS NÉNI: Nem iszik meg egy stampedlivel, mielőtt elmegy ilyen hosszú útra?

PÉTER: Nem rossz gondolat.

TERUS NÉNI: Csak az a baj, hogy nem tudom, hol tartják. Maga tuggya?

PÉTER: Persze. Ebben az üvegben itt.

TERUS NÉNI: Látszik, mégiscsak itthol van, igaz?

PÉTER (*tölt.*) Nem koccint velem, Terus néni?

TERUS NÉNI: Koccintani nem koccintok, de inni ihatok, ha nagyon akarja. Bár sose szoktam. Égeti a torkomat.

PÉTER: Na, most az egyszer, a kedvemért!

TERUS NÉNI: Hát a maga kedvéért nem bánom. (*Meg akarja búzni az üveget, mint az imént.*)

PÉTER: Várjon, ne úgy! Van itt még pohár.

TERUS NÉNI: Haggya csak, ne aprózzuk. Vigyázzon magára a fiatalúr.

PÉTER: Vigyázok.

(*Isznak.*)

TERUS NÉNI: Gyűjön haza épségben, egészségben.

PÉTER: Megpróbálom.

TERUS NÉNI: És el ne feledje megmondani az onokáimnak, ha látja őket.

PÉTER: Persze hogy megmondom.

TERUS NÉNI: Nem visz semmit?

PÉTER: Már megvan minden. Isten áldja.

TERUS NÉNI: Isten áldja.

(Mindketten ki. Ajtócsapódás. Majd Terus néni visszajön az üveghez, kidugaszolja.)

TERUS NÉNI: Még hogy szibarita váz! Ezek mindig kitalálnak valamit.

(Mebúzza az üveget. Fügöny.)

MÁSODIK FELVONÁS

1. kép

(Miután a nézőtér félig elsötétült, belép Ágotay és Elíz.)

Ágotay mutatja a színházjegyet a jegyszedőnek, aki vezeti őket.)

ÁGOTAY: Kedvesebben is üdvözölhetted volna a vezérigazgató urat.

ELÍZ: Ne haragudj, nem tudhattam, hogy ő a vezérigazgatód.

ÁGOTAY: Mondtam, hogy nagy, puffadt ember.

ELÍZ: A színház előcsarnokában legalább tíz nagy, puffadt embert láttam. Ha előre szólsz, hogy melyik nagy, puffadt ember a vezérigazgatód, minden bájamat felvonultatom neki.

ÁGOTAY: Az sok! Annyit nem kell, nehogy megijedjen. Csak egy kicsivel szélesebb mosoly hiányzott.

ELÍZ: Jó isten! Az első sorba váltottál jegyet? Gyűlölök ott ülni, kiszakad a nyakam.

ÁGOTAY: A fenébe is! Most látom, hogy a vezér két sorral hátrébb ül, mint mi!

ELÍZ: Miért, mire számítottál, ha az első sorba váltasz jegyet, a vezér majd bent ül a zenekarban?

ÁGOTAY: Ez most nem megfelelő pillanat a szellemeskedésre. Nagyon kínos, hogy előrébb ülünk, mint a vezér!

ELÍZ: Legközelebb figyelj, hova váltasz jegyet.

ÁGOTAY: Te meg figyelj majd a szünetben, és mosolyogj kedvesebben.

ELÍZ: Ne félj, el fog olvadni!

ÁGOTAY: Sok! Megmondtam, nem kell benne rémületet kelteni. Ez a pulyka a fejedem marad?

ELÍZ: Igen! A fejemem marad! *(Leül.)*

ÁGOTAY *(az Elíz mögött ülő nézőböz):* Bocsásson meg, uram. Állítólag pulyka a divat.

(Teljes sötét. Majd függöny fel.)

2. kép

(Főúri palota bálója Párizsban, a XVIII. század végén. Az ágy ugyanott, csak most baldachinos. Ugyanígy találkozunk, megfelelő stílusban, a toalett-tükörrel is. Antoinette grófnő negyvenes, szép és finom dáma, a tükör előtt szépítkezik. Théráse, a komorna a háta mögött áll, és fésüli. Életvidám, kicsattanóan egészséges asszony.)

ANTOINETTE: Théráse! Azt a tincset ne oda fésüld! Hanem balra, a fülcimpám alá! Milliószer megmondtam!

THÉRÁSE: Nem mindegy, grófnő? Úgyis paróka kerül az egészre. Vendéghaj. Nem látja senki.

ANTOINETTE: Én szeretem, ha mindig minden rendben van, akkor is, ha nem látják. Ez nagyon fontos ételszabály, Théráse, nem árt, ha megjegyzed.

THÉRÁSE: Megjegyzem, méltóságos grófnő. De azért egy eldugott tincs a vendéghaj alatt...

ANTOINETTE: Azért, mert krinolint hord az ember, attól még a harisnyakötő alatta brüsszeli csipkéből legyen, comme il faut. Pedig azt sem látja senki.

THÉRÁSE: Nahát, arról azért beszélhetnénk...

ANTOINETTE: Te arcátlan! Mit merészelsz? A gróf úr még sosem láthatta a harisnyakötőmet. Én az uram előtt nem vetkőzöm soha!

THÉRÁSE: Nem is az urára gondoltam.

ANTOINETTE: Te! Nagyon sokat megengedsz magadnak újabban. Hogy is mondják ezt nálatok falun? Olyan... olyan... csipás vagy...

THÉRÁSE (*kacag.*) Nem csipás vagyok, hanem kinyílt a csipám.

ANTOINETTE: Igen. Meg olyan... cserepes a szád.

THÉRÁSE: Nem cserepes, hanem cserfes! Cserfes szájú.

ANTOINETTE: Ezekben a vidéki kifejezésekben sosem ismerem ki magam.

THÉRÁSE: Mert egyszerűen azt kell mondani, hogy nagy a pofád, Théráse, és kész.

ANTOINETTE: Ilyet én nem mondanék soha. De közel jársz az igazsághoz. Nagy! Kétségkívül nagy!

THÉRÁSE: Micsoda?

ANTOINETTE: Hát amit mondtál. Ez a... (*Kezével körülrajzolja a száját.*)

THÉRÁSE: Nem mondja ki az istennek sem! A pofámra tetszik gondolni a méltóságos grófnőnek?

ANTOINETTE (*kibukik belőle*): A pofádra!

THÉRÁSE: Na végre! Kicsiklandoztam belőle.

ANTOINETTE: Jó lesz, ha kicsit jobban vigyázol magadra, hogyan viselkedsz. Ha egyszer Loire-falváról felhoztalak Párizsba, szedd össze magad!

THÉRÁSE: Loire-falva, Istenem! Én szeretem a falumat ma is. Nőnek a fák meg a bokrok, ahogy az Isten teremtette őket. És nem nyírják kockába meg háromszögbe, mint idefent, ezekben a párizsi parkokban.

ANTOINETTE: Hálátlan vagy! Nem is örülsz már, hogy a primitív falusi életből felhoztalak a világ fővárosába?

THÉRÁSE: Mit látok én abból? Legfeljebb a kockanövényeket, ha itt kinézek az ablakon.

ANTOINETTE: Néha szinte megbánom, hogy magam mellé vettelek. Faragatlan vagy, nem vagy képes idomulni a nagyvilági élethez, ahol asszisztálsz nekem. Tudod, milyen fontos szerep ez?

THÉRÁSE: Szerintem a grófnőnek nagyon is szüksége van egy ilyen faragatlan tuskóra, mint én. Egyenesen jól tesz a grófnőnek.

ANTOINETTE: Hogyhogy?

THÉRÁSE: Aki itt az udvar közelében él, szépen elfelejt mindent, ami normális.

ANTOINETTE: Vigyázz a szádra, Théráse!

THÉRÁSE: Azt mondják, franciakert. De hát mi köze van ennek egy igazi kerthez? Tudja például a grófnő, milyen egy nagy hajnali mező? Mint a Jóisten temploma.

ANTOINETTE: Képzelem. Gregorián tehénbögéssel, mi?

THÉRÁSE: Hiába gúnyolódik, ez hiányzik a grófnőnek is. Ezért tart engem. Tetszett már érezni a tavaszi föld illatát? Amikor nedvesen és fényesen megindul, hogy életet adjon a természetnek? Azt a sűrű, finom földszagot? Soha nem érezte. Ez vagyok én a grófnőnek.

ANTOINETTE: Földszagot mondasz? Lehetséges. Azt hiszem, ilyenkor szoktam szólni neked, hogy csöppents magadra a kölnivizemből.

THÉRÁSE: Azt hiszi, megsértődöm? Hiába bújik ebbe a fene udvari hidegségbe. Mert én tudom, hogy nagy szíve van.

ANTOINETTE: Nagy szíve a lónak van, fiam. Nekem ne gyere ilyenekkel.

THÉRÁSE: Azért hozott magával ide Párizsba, mert nem akart megfagyni.

ANTOINETTE: Nem gondolod, hogy túlértékeled magad?

THÉRÁSE: És tudom, hogy elkövetkezik a pillanat, amikor a grófnő nem bírja tovább tartani magát, és megmutatkozik, ami benne van. Tudom, hogy elkövetkezik!

ANTOINETTE: Nem árt, ha azt is tudod, hogy a jobb oldali tincsemet is a fülcimpám alá kell fésülni. Úgy, mint a balt.

THÉRÁSE: Igen, a vendéghaj alá! Ahol úgysem látszik!

ANTOINETTE: Igen, a vendéghaj alá. Ahol úgysem látszik.

THÉRÁSE: Nincs értelme, de csinálom.

ANTOINETTE (*elmélázva*): Annak volna értelme, hogy a vendéghaj mellé végre valaki feltalálná a vendégarcot is.

THÉRÁSE: Nincs most farsang. Minek álarc?

ANTOINETTE: Nem álarc. Vendégarc. Amit ráhúzok az arcomra, mint a fejemre a parókát. Megszabadulnék a ráncaimtól.

THÉRÁSE: A grófnőnek nincsenek is ráncai.

ANTOINETTE: Ugyan már! Hát ezek a szarkalábak itt a szemem körül?

THÉRÁSE (*nevet.*) Szarkaláb a szeme körül mindenkinek van, aki jókedvű. Aki szeret nevetni. Örüljön a grófnő, hogy van egy kis szarkalába.

ANTOINETTE: Nagyon örülök! Boldog vagyok!

THÉRÁSE: Nem is rendes ember, akinek negyven fölött...

ANTOINETTE (*villámló pillantás*): Hogyan?

THÉRÁSE: ...akinek harminc fölött egy fia szarkalába sincsen. Az olyan szoborféle, nem ember. A szarkalábak is mutatják, hogy a grófnő...

ANTOINETTE: Füttyölök ezekre a borzasztóan emberi szarkalábakra. Vendégarc volna jó, már igazán kitalálhatnák. És ha már itt tartunk: vendégtest! Az volna az igazi.

THÉRÁSE: Vendégtest?

ANTOINETTE: Ne lógjon, ami lóg.

THÉRÁSE (*nevet.*) Húha!

ANTOINETTE: Körtemell. Alabástrom kar. Márványhas. Elefántcsont combok.

THÉRÁSE: Brr! Borzalmas volna. De a márványhas és az elefántcsont combok között – ki tetszett hagyni valamit...

ANTOINETTE: Az rendben van! Az maradhat!

THÉRÁSE: És esetleg egy vendégférj?

ANTOINETTE (*buncutul*): Jöhet!

THÉRÁSE: De hiszen van már egy vendégférjünk...

ANTOINETTE: Kicsoda?

THÉRÁSE: A László báró.

ANTOINETTE (*az asztalra csap.*) Most már aztán elég legyen! László báró házunk barátja.

THÉRÁSE: Nem mondtam, hogy nem a barátja. Sőt, éppen azt mondom, hogy a barátja. De még mekkora barátja!

ANTOINETTE: Azt hiszem, ezt a témát akár be is fejezhetnének! (*Durván*) Vigyázz! Nem tudsz vigyázni?!

THÉRÁSE: Bocsánat. Mi történt?

ANTOINETTE (*indulattal*): Kitépted egy hajszálamat!

THÉRÁSE: Egy nyamvadt hajszál. Majd nő helyette másik.

ANTOINETTE: Ki tudja azt? Negyven... akarom mondani harminc fölött az már nem olyan biztos. És akkor is, lehet, hogy az már ősz lesz. Ősz! Ősz! Ősz!

THÉRÁSE (*szemtelenül*): Harminc körül még nincs ősz hajszál.

ANTOINETTE: És ha az a hajszál már negyven, csak én vagyok harminc? Hallottam már ilyet.

THÉRÁSE: De mért kell annyira félni az évektől? Minden életkornak megvan a szépsége. Az öregségnek is.

ANTOINETTE: Ezt az örömet inkább átadom másnak.

THÉRÁSE: De hol van még a grófnőtől az öregség!

ANTOINETTE: Ugye? Hol van az még! Te akkor is vigyázz minden egyes hajszálamra!

THÉRÁSE: Színházba mennek ma este?

ANTOINETTE: A Comédie Française-be. Biztosan valami szörnyen unalmas darabot adnak. De mindenki ott lesz, aki számít Párizsban.

THÉRÁSE: A László báró is számít Párizsban?

ANTOINETTE: Most hogy jön ez ide?

THÉRÁSE: Csak úgy kérdeztem. Vagy a gróf úrral tetszik menni?

ANTOINETTE: Persze hogy a gróf úrral. Kivel mennék?

THÉRÁSE: Például a László báróval.

ANTOINETTE: Neked mániád ez a László báró.

THÉRÁSE: Nekem? Nekem mániám? Már megbocsásson, Madame!

ANTOINETTE: Te beszélsz róla folyton.

THÉRÁSE: László báró imád idejárni. Szerintem két szenvedélye van.

ANTOINETTE (*érdeklődéssel*): Van szenvedélye? Nahát, miket tud meg tőled az ember! És mi az a két szenvedélye?

THÉRÁSE: A grófnő az egyik. Az evés a másik. László bárót semmi más nem érdekli, csak a grófnő és az evés.

ANTOINETTE: Nagyon meg vagyok tisztelve.

THÉRÁSE: Tessék már mondani – László báró éheznek?

ANTOINETTE: Mért éhezne?

THÉRÁSE: Hát hogy annyit eszik. Én emberben még nem láttam ennyit enni. Néha az az érzésem, meg tudna enni ültő helyében egy egész ökröt.

ANTOINETTE (*csillogva*): László báró nagy, erős férfi! Nem eszik sokat, csak a méreteihez képest jó étvágya van.

THÉRÁSE: A méreteihez képest? Nálunk az ilyenre azt mondják otthon: bélpoklos.

ANTOINETTE: Mindig mondom, hogy egy darabkát le kellene vágni a nyelvedből.

THÉRÁSE: Albán, ugye?

ANTOINETTE: Kicsoda?

THÉRÁSE: László báró.

ANTOINETTE: Dehogyan albán. Magyar.

THÉRÁSE: Az ugyanaz, nem?

ANTOINETTE: Érdekes, én is azt hittem, ugyanaz. De László báró tüzetesen elmagyarázta, hogy nem ugyanaz.

THÉRÁSE: Mindenesetre ázsiai.

ANTOINETTE: Érdekes, én is azt hittem, ázsiai. De aztán László báró tüzetesen elmagyarázta, hogy nem ázsiai.

THÉRÁSE: Csak azért gondoltam, mert hogy Ázsiában mindig éhínség van, és tán azért eszik olyan sokat.

ANTOINETTE: Mondom, hogy nagy, erős férfi.

THÉRÁSE: És azt mért mondja folyton, hogy ő lóháton jött egyenesen Párizsba?

ANTOINETTE: Mert így volt. A nagy magyar pusztán felpattant a lovára, és meg sem állt Párizsig.

THÉRÁSE: Na de vissza már nem lóháton megy, az biztos.

ANTOINETTE (*rémülten*): Mért, azt mondta, visszamegy?

THÉRÁSE: Nem mondott semmit, csak én mondom, hogyha mégis menne, vissza már nem lóháton megy, az hétszentség.

ANTOINETTE: Miért?

THÉRÁSE: Mert úgy feltáplálta itt magát, hogy már fel se tudna mászni egy lóra.

ANTOINETTE: Elegem van belőled! Holnap visszaküldlek falura! De előbb még add rám a parókát. (*Kopognak.*) Ki az?

CHARDONNAY (*bangja*): Én vagyok, ma chérie. Mikor indulhatunk?

ANTOINETTE: Ah, ön az, mon chéri? Amint elkészülök, indulhatunk.

CHARDONNAY: Épp ez érdekelne, ma chérie. Hogy mikor készül el?

ANTOINETTE: Amint készen leszek, nyomban elkészülök, mon chéri.

CHARDONNAY: Bemehetek, ma chérie?

THÉRÁSE (*Antoinette-bez*): Már fel tetszett venni a harisnyakötőt, bejöhet.

ANTOINETTE: Csak jöjjön, mon chéri.

(*Chardonnay be, teljes rokokó estélyi eleganciában. Idősebb, kimért, finom arisztokrata úr.*)

CHARDONNAY: Még csak itt tart, ma chérie? Pedig én már azt hittem, elkéstem, és ön vár rám. Ugyanis annyi kalamajkám volt az öltözködéssel.

ANTOINETTE: Kalamajkája? Ah, istenem, szegény mon chéri!

CHARDONNAY: Képzeld, egyszerűen nem találtam a briliáns inggombomat! Na most, hogy fest egy zsabó megfelelő csipkés kezelő nélkül, ugye? Azt viszont össze kell fognia valaminek, ugye? És akármit mégse vehetek fel, ugye, amikor maga Condé herceg is ott lesz az előadáson. Addig kerestem, amíg a zsabómat össze nem gyűrtem, a kezelőmet össze nem piszkoltam, ugye – egyszóval rettenetes kalamajkám volt, ma chérie. Ilyenkor persze jön a migrén, ugye.

ANTOINETTE: És aztán mi lett?

CHARDONNAY: Jött a migrén!

ANTOINETTE: De az inggombbal?

CHARDONNAY: Meglett. De ne kérdezze, hol volt.

ANTOINETTE: Jó, nem kérdezem.

CHARDONNAY: Ha már kérdezi, benne volt a mandzsettában! Csoda, ha nem találom?

THÉRÁSE: Ezek mindig elbújnak, ezek az inggombok.

CHARDONNAY: Ahogy mondja, fiam. Mindenesetre azt hittem, ma chérie, hogy már készen vár.

ANTOINETTE: De hát hova siet annyira?

CHARDONNAY: Az istenért! Színházba megyünk, a Comédie Française-be! Ez ama nagy nap, amikor Condé herceg is megjelenik.

ANTOINETTE: Miért, milyen nap van ma?

CHARDONNAY: 1789. július 14-e! Elfelejtette, hogy ma milyen fontos színházi előadásra megyünk?

THÉRÁSE: Tetszik látni, hogy nem felejtettük el, hiszen már rajtunk van majdnem minden grabanc!

CHARDONNAY: Ezeket a kifejezéseket viszont nem ártana elfelejteni, fiam.

ANTOINETTE: Emlékezetem szerint soha nem néztük meg egy ilyen színdarabnak az elejét is. A második, sőt a harmadik felvonástól is éppen elég, nem gondolja, mon chéri?

CHARDONNAY: De hát ez más, ma chérie! Ez Corneille!

ANTOINETTE: Ah! Az isteni Corneille? Csak nem a Cidet adják ma este?

CHARDONNAY: De igen, a Cidet adják.

ANTOINETTE (*elragadtatással*): Az isteni Cidet! Ah, mily gyönyörű darab! (*Hangot vált, józanul*) Csak kicsit túl hosszú, teljes öt felvonás. A harmadik felvonástól is elég lesz.

CHARDONNAY: Feltéve, ha odaérünk a harmadik felvonásra.

ANTOINETTE: Annál jobb. A negyedik felvonástól már mindenképpen kibírom.

CHARDONNAY: Az lehetetlen, ma chérie! Akkor elmulasztjuk az összes szünetet, márpedig Corneille-ben is a szünet a legfontosabb. Tudja jól, hogy ilyenkor találkozik az ember mindenkivel, aki számít, és ilyenkor intézi az ember a legfontosabb politikai és egyéb affaireket. Úgyhogy, kérem, siessenek.

THÉRÁSE: Bocsánat, Madame, melyik pelerint adhatom? Azt, amelyik a gróf úr kedvence, vagy amelyik annyira tetszett múltkor a László bárónak?

ANTOINETTE (*sziszegve*): Bestia! Ebből falu lesz! (*Fennhangon*) Egyiket sem. Hanem azt, amit a királyné legutóbb megdícsért.

THÉRÁSE: Igenis. (*Ki.*)

CHARDONNAY (*komoran*): Nem találja, ma chérie, hogy ez a lány kicsit merész?

ANTOINETTE (*bensőségesen*): Ugyan, hagyja szegényt, mon chéri. Ez csak abból fakad, hogy rettenetesen féltékeny. (*Súgva*) Képzeld, megtudtam, hogy László báró és ő – etyepetyéznek!

CHARDONNAY (*elképedten*): Etyepetyéznek?

ANTOINETTE: Igen.

CHARDONNAY: Ezt úgy értem, ezt az etyepetyézést, hogy...

ANTOINETTE: Úgy!

CHARDONNAY: Magyarán, akarom mondani francián: viszonyuk van?

ANTOINETTE (*bólint.*) Aha.

CHARDONNAY (*elbambulva*): Ezt úgy értem, hogy László bárónak Théráse-zel van viszonya, és nem... (*Bizonytalan mondatot Antoinette felé.*)

ANTOINETTE: Ki mással volna, mon chéri?

CHARDONNAY (*felszabadultan*): Nahát, én meg azt hittem, hogy ez a László báró és ön... Szóval akkor ezt úgy értem, hogy Théráse miatt jár hozzánk mindennap?

ANTOINETTE: Hát persze! Ki másért járna?

CHARDONNAY: Nagyon megnyugtató, ma chérie!

ANTOINETTE: Nem is értem, mi oka volt a nyugtalanságra, mon chéri.

THÉRÁSE (*visszajön a pelerinnel.*) Erre gondolt, Madame?

ANTOINETTE: Erre.

CHARDONNAY (*Théráse-bez, kacsintva*): Szép ember ez a László báró, ugye?

THÉRÁSE: Mért? A gróf úrnak tetszik?

CHARDONNAY (*nagyon jópofa, évődve*): Nem nekem, hanem másnak! Egy bizonyos személynek. Én tudok valakit, akinek nagyon tetszik!

THÉRÁSE: Tud? Én is tudok!

CHARDONNAY: Lehet, hogy ugyanazt a személyt tudjuk mind a ketten? He-he.

THÉRÁSE: Az bizony lehet. (*Tűnődik.*) És ezt a gróf úr csak így mondja? Nem is izgatja fel magát?

CHARDONNAY: Én? Miért izgatnám fel magam?

THÉRÁSE (*vállat von.*) Igaz. Izgassa fel magát ő. Akármilyen kövér, tán izgulni még tud.

ANTOINETTE: Jean-Louis! Kérem, ne kínozza ezt a lányt!

THÉRÁSE: Engem? Engem egyáltalán nem kínozza a gróf úr. Inkább...

ANTOINETTE (*elvágja.*) Mondja, mon chéri, napok óta nem láttam a mi Pierre-ünket. Hol marad az a rossz fiú?

CHARDONNAY: Bizonyára elfoglalja a szolgálat. Királyi testőrségben szolgálni nem gyerekjáték.

ANTOINETTE: Akkor is. Nem találja udvariatlanságnak, hogy legalább egy hete nem teszi tiszteletét a szüleinél?

CHARDONNAY: Bizonyára jönne, ha jöhetne. Hallottam valamit, hogy a királyi gárdánál napok óta készütséget rendeltek el. Ilyenkor még egy gárdatiszt sem hagyhatja el a laktanyát.

ANTOINETTE: Ah, laktanya! Még hallani is rossz. Micsoda bűz lehet ott!

CHARDONNAY: Nem istálló, hanem laktanya, ma chérie.

ANTOINETTE: Persze, persze. Mindig összetévesztem. De miféle készütség? Miért?

CHARDONNAY: Ki tudja? Egy ilyen népnél, mint a francia, mely képes háromszázféle sajtot enni, sosem lehet tudni, mire képes még.

ANTOINETTE: Csak nem valami nyugtalankodás? Nyugtalanítana!

CHARDONNAY: Legyen nyugodt, ma chérie. Nem történhet semmi, amíg a gárda ott áll a gárdon.

THÉRÁSE: Gáton!

CHARDONNAY: Akkor legyen gáton.

(*Kopognak. Théráse az ajtóhoz siet, majd beengedi a Lakájt.*)

LAKÁJ: Bocsánat, gróf úr, bocsánat, Madame, a hintó előállt. De az udvarról nem tudunk kihajtani.

CHARDONNAY: Hogy értem ezt?

LAKÁJ: A kaput nem lehet kinyitni.

CHARDONNAY: Beszorult?

LAKÁJ: Nem, nem szorult be. Hanem... *(Nagy lélegzettel)* Mély tisztelettel kénytelen vagyok jelteni, hogy zavargások vannak a párizsi utcákon.

ANTOINETTE: Tessék! Amikor színházba készülünk!

CHARDONNAY: Miféle zavargások? Erről én nem tudok semmit!

THÉRÁSE: Azért zavargás!

CHARDONNAY: És hol?

LAKÁJ: Mindenfelé. Azt mondják, a Bastille-t is ostromolják.

CHARDONNAY: A Bastille-t? Nevetséges! Azt nem lehet ostromolni!

LAKÁJ: Azt mondják, már a királyi gárdát is kivezényelték.

ANTOINETTE: Akkor ott van ez a Pierre! Ez mindig oda megy, ahol valami történik!

CHARDONNAY: De hát csináljanak gyorsan valamit ezzel a csőcselékkel, mert kezdődik az előadás!

LAKÁJ: Nem tudunk mit csinálni, gróf úr, hömpölyög az utca.

CHARDONNAY: Bonfini! Hol van Bonfini abbé?

BONFINI *(belép, sietve)*: Itt vagyok gróf úr!

CHARDONNAY: Mi ez az egész? Miféle zavargás?

BONFINI: Azt hiszem, forradalom. Bizonyos jelek szerint.

CHARDONNAY: Forradalom? Miféle forradalom? Franciaországban nem lehet forradalom!

BONFINI: Úgy látszik, lehet.

CHARDONNAY: Ez abszolút jellemző magára, Bonfini! Erről maga nem szólt nekem semmit!

BONFINI: Azt nem lehet előre tudni, hogy forradalom lesz.

CHARDONNAY: Egy historikusnak mindent előre kell tudnia! És egy ilyen emberre bízom a fiam neveltetését!

ANTOINETTE: Természetesen most is ott van, ahol nem kellene!

BONFINI: Engedtessék nekem megjegyezni, én mindig mondtam, hogy a felvilágosodás tanai nem fognak megmaradni az írók és a filozófusok könyveiben.

CHARDONNAY: Én meg mindig mondtam, hogy az írókat és filozófusokat könyveikkel együtt be kell zárni a Bastille-ba.

BONFINI: Részben be vannak zárva. Például De Sade márki is.

CHARDONNAY: És a miatt a perverz disznó miatt ostromolja most a csőcselék a Bastille-t?

BONFINI: Nem valószínű, gróf úr. Vannak ott mások is.

ANTOINETTE: Jesszusom, csak ez a mi Pierre-ünk nehogy valahogy összejöjjön ott a Bastille-ban azzal a Sade márkival! Még megrontja nekem!

LAKÁJ: Bocsánat, méltóságos gróf úr, akkor most mit csináljunk?

CHARDONNAY: Bonfini, maga, úgy látom, ludas ebben az egész cécóban, találjon ki valamit.

ANTOINETTE: Egy Corneille-előadást, melyen maga Condé herceg is megjelenik, nem mulaszthatunk el a csőcselék miatt. Nekünk ott kell lennünk! *(Chardonnnay-hoz)* Nagyon kérem, zavarják el a csőcseléket!

CHARDONNAY: Zavarják el a csőcseléket!

LAKÁJ: Lehetetlen!

CHARDONNAY *(Antoinette-bez)*: Lehetetlen!

ANTOINETTE *(dobbant.)* Ennyi tehetetlen férfit egy rakáson!

THÉRÁSE *(a Lakájhoz)*: A hátsó utca is tele van?

LAKÁJ: Az üres.

THÉRÁSE: Nahát, akkor hajtsanak ki a hintóval a hátsó cselédbejárón. Mon Dieu. Most az egyszer nem a díszkapun át hagyják el a palotát!

CHARDONNAY: A cselédbejárón? Pfu! Átkozott forradalom!

BONFINI: Az ötlet nem rossz, ha szabad megjegyeznem. *(Thérále-re)* Néha egy ilyen lépcsőházi gondolkodó is hasznos lehet.

THÉRÁSE: Lépcsőházi a maga édes jó keresztanyja, abbé atyám!

CHARDONNAY (*kényszeredetten*): Na jó, akkor álljon a hintó a cselédbejáróhoz!

LAKÁJ: Igenis, gróf úr. (*Megbajol, ki.*)

CHARDONNAY: Szégyen-gyalázat, hogy nem csinál senki rendet!

BONFINI: A történelem tanúsága szerint amikor elszabadul a népharag...

CHARDONNAY: Maga népnek nevezi a csőcseléket?

BONFINI: A történelem tanúsága szerint, gróf úr, ilyenkor nehéz különbséget tenni, hol kezdődik a nép, és meddig csőcselék.

CHARDONNAY: Az a gyanúm, magát is megfertőzték a könyvek.

BONFINI: Egész életemet erre a fertőzésre tettem föl.

ANTOINETTE: Igen? És mi van a fiammal? Azt is megfertőzte?

BONFINI: Megtettem minden tőlem telhetőt.

CHARDONNAY: Ugye, azt tudja, Bonfini, hogy ezennel ki van rúgva?

BONFINI: Tudom, gróf úr. De amúgy se volna időm tovább alkalmazásban maradni önnél. Épp fel akartam mondani.

CHARDONNAY: Álljunk meg! Maradjunk annyiban, hogy én mondtam fel magának, és nem maga nekem! Világos?

BONFINI: Nem bánom, maradjunk anynyiban.

CHARDONNAY: És mi ez a hangváltás, mi történt magával, Bonfini abbé? Tán püspök lesz?

BONFINI: Püspök nem. Csak funkcionárius.

CHARDONNAY: Miféle funkcionárius?

BONFINI: A forradalmi bizottságnál. Mi intézményesítjük majd a forradalmat.

CHARDONNAY: Természetesen így előadás előtt abszolúte nem vagyok hajlandó felizgatni magam. De azért mindenesetre másodszor is ki van rúgva!

BONFINI: Ahogy óhajtja, gróf úr.

CHARDONNAY: Sőt, mondok magának valamit! Harmadszor is ki van rúgva!

ANTOINETTE: Jean-Louis, most már elégszer kirúgta Bonfinit, most már induljunk. A végén még a harmadik felvonásra sem érünk oda.

CHARDONNAY: Induljunk! (*Nyújtja a karját.*)

LAKÁJ (*lélekszakadva be*): Méltóságos gróf úr... Rettenetes... Pierre márki...

ANTOINETTE: Mi van vele?

LAKÁJ: Nem is tudom... hogy is mondjam...

THÉRÁSE (*jól megrázza a Lakájt.*) Te szerencsétlen, beszélj már, mit rémisztgeted a gróf úrékat! Nyögd ki végre, mi történt!

LAKÁJ: Megsebesült a Bastille-nál...

ANTOINETTE: Jézusom!

THÉRÁSE: De él?

LAKÁJ: Él, de megsebesült...

CHARDONNAY: Mert sosem tud magára vigyázni!

ANTOINETTE: És hol van? Hol a fiam?

LAKÁJ: Itt hozzák...

(*Pierre be. 18-20 év körüli fiatalember, tisztí egyenruhában. Támogatják, baja csapzott, szíve táján nagy piros vérfolt.*)

ANTOINETTE: Pierre! Édes fiam!

PIERRE: Anyám!

ANTOINETTE: Ide vezessék! Ide, az ágyra! Fektessék le!

THÉRÁSE: Dehogy fektessék, föl kell dúcolni! Párnát a háta mögé, így la!

ANTOINETTE: Fáj? Uramisten, mekkora vérfolt! Mi történt, kisfiam?

PIERRE: Közel... közel...

ANTOINETTE: Istenem, mi van közel?

PIERRE: Közelharcba... kerültünk...

ANTOINETTE: Ó, fiacskám!

CHARDONNAY: Fölösleges izgalmakat okoz nekünk, Pierre. Miért nem vigyáz jobban magára?

ANTOINETTE: Egy kis együttérzést, Jean-Louis!

PIERRE: Hagyja, anyám! Nem hinném... hogy atyám... épp most fogja... elkezdni...

ANTOINETTE: Ne erőlködj, fiam! Pihenj szépen! (*Chardonnay-hoz*) Látja, mindig ki akarta dobálni ezt a nagy ágyat! Milyen jó, hogy nem engedtem!

CHARDONNAY: Most sem tudom, minek ekkora őslény ide. Ápoláshoz is alkalmasabb volna egy normális ágy.

ANTOINETTE: Hol a felcser? Hívják már a felcsert!

FELCSER (*aki bebozta Pierre-t*): Én vagyok a felcser.

ANTOINETTE: Akkor mire vár? Csinálja! Mossa ki! Kezelje! Varrja be! Vagy mit tudom én, de csináljon már valamit!

FELCSER: Amit lehetett, már elvégeztem. Csak el kéne állítani a vérzést!

ANTOINETTE: Hát akkor állítsa el! Rajta!

PIERRE: Szédülök... Valami nagy gyengeséget érzek... Minden homályos... Anyám! Fogja meg a kezemet!

THÉRÁSE (*a Lakájhoz*): Rohanj, az istállók mögött van egy csomó vérehullató fecskéfű, tudod, azzal a sárga virággal! Annak a nedve kell, az elállítja a vérzést! Mi bámulsz, menj már, de gyorsan!

(*Lakáj ki.*)

FELCSER: Ha szabad kérdeznem, a kolléganő mióta...

THÉRÁSE: Utána pedig mézes káposztalevelet teszünk a duzzanatra! Az a legjobb, ugye, felcserkém?

FELCSER: Igen, a mézes... Ha szabad kérdeznem, a kolléganő honnét...

ANTOINETTE: Hogy vagy, fiam?

PIERRE: Most jobb... Hogy így fogja a kezemet... Most sokkal jobb...

CHARDONNAY: Nahát akkor, minden rendben lesz, semmiség az egész, hogy úgy mondjam, katonadolog! Pierre-t szépen ellátják, jó kezekben van, mi pedig most már tényleg induljunk, ma chérie, a végén mindenről lemaradunk. Szabad a karját?

ANTOINETTE: Csak nem képzeli, hogy én most színházba megyek? Amikor itt vérzik a fiam!

THÉRÁSE (*ujjongva*): Ugye mondtam, hogy egyszer kijön belőle! Szíve van!

CHARDONNAY: A vérzés majd eláll, ma chérie. Hallja, hogy már hozzák azt a hogyishívjakot... azt a véres kecskefüvet. Azonkívül úgysis nemsokára vége az előadásnak, és akkor megint szorongathatják egymás kezét. Amiről egyébként meg kell jegyezni, hogy súlyos érzelmi fegyelmetlenség tanújele!

ANTOINETTE: Füttyülök rá, minek a tanújele!

THÉRÁSE (*mint egy futballdrukker*): Ez az! Mindent bele!

ANTOINETTE: Amikor a fiam vérzik, akkor tőlem szavalhat akár a legnagyobb színész, a borvirágos orrú Beaujolais, nekem akkor is itt a helyem! És tőlem szenvedhet a leghíresebb tragika, én inkább a fiam kezét fogom, amikor neki erre szüksége van! Még akkor is, ha Condé herceg... a nagy... a nagy...

THÉRÁSE (*súg.*) Nagyvalagú!

ANTOINETTE: A nagyvalagú társaságáról kénytelen leszek lemondani.

CHARDONNAY (*lornyonnal*): Pardon, nem egészen pontosan értettem: mije nagy Condé hercegnek?

THÉRÁSE: A valagát mondta a grófnő.

ANTOINETTE: A lényeg az, hogy nem megyek színházba!

CHARDONNAY: Ez több mint kellemetlen, Madame!

ANTOINETTE: Én... én... (*Keresi a szavakat.*)

THÉRÁSE (*súg.*) Teszek rá!

ANTOINETTE: Teszek rá, hogy kellemetlen vagy sem!

CHARDONNAY: Ezt a kifejezést a magam részéről nem ismerem.

ANTOINETTE (*Pierre-bez*): Jól vagy, kisfiam? Mi itten csak vitatkozunk, és veled nem törődik senki! Szenvedsz?

PIERRE: Nem szenvedek, anyám.

CHARDONNAY: Na ugye! Utoljára kérem, hogy induljunk végre!

ANTOINETTE: Nem!

LAKÁJ (*be, kezében füvek*): Melyik az a vérehullató fecskéfű?

THÉRÁSE: Na végre, te mamlasz, jó sokáig tartott, mondtam, hogy ez a sárga virágú, a többit eldobhatod. (*Pierre-bez*) Ez majd elállítja a vérzést. Segítsen, felcserkém!

FELCSER: A kolléganő tulajdonképpen mióta...

THÉRÁSE: Csináljuk már, ne káderezzen folyton! Ha nagyon akarja tudni, boszorkány volt az öreganyám.

FELCSER: Akkor jó. Akkor meg vagyok nyugodva.

THÉRÁSE: Nahát! Mutassa azt a nagy sebit a fiatalúr!

CHARDONNAY: Antoinette! Én indulok!

ANTOINETTE: Én nem!

CHARDONNAY (*a Lakájhoz*): Ajtót!

LAKÁJ (*kinyitja, megbajol.*) Parancsoljon, gróf úr!

CHARDONNAY (*kivonulóban*): Csak tudnám, mit mondok majd Condé hercegnek! Hogy már a grófnék se tudnak *comme il faut* viselkedni? Lehet, hogy valóban kitört a forradalom! (*Ki, a Lakáj utána.*)

PIERRE: Köszönöm, anyám, hogy nem ment el a színházba.

ANTOINETTE: Nekem mindennél többet ér, hogy most itt lehetek melletted.

PIERRE: Olyan régen volt, hogy mi ketten... így együtt...

ANTOINETTE: Mert az élet elsodorja az embert. Nem vetted észre, valahogy egymás mellett élünk? És nem egymással.

THÉRÁSE: Nem megmondtam, hogy szíve van?

ANTOINETTE: Théráse, most semmi szükség a kotnyelességedre!

THÉRÁSE: Igenis, Madame.

ANTOINETTE: Egyszóval kívül árnyasabb.

THÉRÁSE: Tágasabb.

ANTOINETTE: Akkor tágasabb. A lényeg: mars ki!

THÉRÁSE: Na végre, ez már beszéd. Ebből ért az ember. De aztán vigyázzon a fiatalúrral!

ANTOINETTE: Elállt a vérzés?

PIERRE: Úgy érzem, elállt.

THÉRÁSE: Persze hogy elállt, ha egyszer megkezeltem. Felcserkém, jöjjön, magának is kívül árnyasabb.

FELCSER (*kifelé menet, Théráse-bez*): A kolléganő bámulatosan érti a dolgát. A kolléganő netán maga is boszorkány? (*Mindketten ki.*)

PIERRE: És mit adnak ma a színházban, anyám?

ANTOINETTE: Corneille-t.

PIERRE: Az isteni Corneille-t! Melyik drámáját?

ANTOINETTE: Azt hiszem, a Cidet.

PIERRE (*lebunyit szemmel*):

„Róma vesztét az ég ha nem akarta volna,

Hős Pompeius kezén ép marad volna Róma!”

BONFINI (*a háttérből előjön.*) Engedelmevel, gróf úr, de ez nem a Cidből való, hanem a Cinnából.

PIERRE: Persze! Köszönöm, Bonfini atyám, hogy figyelmeztetett. Akkor most elbuktat?

BONFINI: Ugyan, gróf úr, ez nem volt olyan nagy hiba.

PIERRE: Én megszoktam, hogy kitűnő legyek. Csak hát erről a sebről itt a szívemnél nem volt szó a történelemóráin.

BONFINI: Nagyon sajnálom... Őszintén szólva...

ANTOINETTE: Mért nem mondja meg neki, Bonfini, hogy maga is nyakig benne van az egészben? Nem meri, ugye? Csak mondja meg szépen a szeretett tanítványának: kedves fiam, ez a seb tőlem van, én döftem beléd! Rajta, mondja a szemébe!

PIERRE: Bonfini atyám, hōn szeretett tanítómesterem: mit jelentsen ez?

BONFINI: Gróf úr, az ön személye nem volt belekalkulálva. Ezt nem akarta senki!

PIERRE: Ejnye, Bonfini! Éppen ön tanította nekem: a történelem szereplőinek legfőbb hibánk, hogy mozgásba hozzák az eseményeket, de hogy ezek hol állnak meg, azt mindig kihagyják a számításból.

BONFINI: Igen! Ez az én tanításom. Lavinaelmélet.

PIERRE: Melynek kiegészítője az öntudatlansági effektus. Hogy az emberek általában csak utólag veszik észre a történelmet, melynek ott vannak a kellős közepén. Nem mondhatja, hogy rossz tanítványa vagyok.

BONFINI: A gróf úr mindig is egészen kiváló volt...

PIERRE: De mégsem voltam kiváló. Mert eddig a pillanatig nem vettem észre, hogy a mi kettőnk szereposztása szerint ön elindított valamit...

BONFINI: Nem egyedül, gróf úr, nem egyedül! Ezt szeretném hangsúlyozni!

ANTOINETTE: Mit mentegeti magát? Legalább vállalja!

PIERRE: Egyszerűen ön – rendben van, többedmagával! – elindított néhány gondolatcsírával egy lavinát, és én a szerepem szerint nem veszek észre semmit, csak amikor a lavina már maga alá temet.

BONFINI: Mért temetné, gróf úr? Ugyan! Ezt mi egyáltalán nem akarjuk, nem is akartuk soha...

PIERRE: Az most már nem számít, Bonfini, hogy akarta vagy nem akarta. A lavina itt van.

BONFINI: De ezt a lavinát nem ön ellen...

PIERRE: Mit gondolt, a lavina majd válogatni fog? Látott már valaki kényes lavinát? Eltemet, és kész.

BONFINI: Ugyan, gróf úr, szó sincs temetésről...

ANTOINETTE: Nekem itt ne merészeljetek búcsúzkodni! Te élni fogsz, fiam, majd én megmutatom, hogy élni fogsz! Maga pedig ott végzi a lavina alatt, amit elindított! Minden vágyam, Bonfini, hogy megérjem, ahogy a nyaktilóhoz vezetik!

BONFINI (*a nyakához kap.*) Ne mondjon ilyet! Nekem nem mondhat ilyet!

PIERRE: „A történelem pojácai mindig azt hiszik, ők lesznek az egyedüli kivétel.” Emlékszik erre az oly sokszor ismételt mondatra, Bonfini?

BONFINI (*befogja a fülét.*) Hagyjanak engem! Hagyjanak! (*Hátrál az ajtó felé.*) Ez most egészen más helyzet... Ez most a történelmet megfordító nagy...

ANTOINETTE (*jegesen*): A legokosabb, amit most tehet, Bonfini, hogy eltakarodik. (*Szünet után, üvöltve*) Takarodjék! Kifelé!

(*Bonfini kiroban.*)

PIERRE: Lassan kettesben maradunk, anyám. Mint gyerekkoromban. Emlékszik?

ANTOINETTE: Még most is érzem a bőrömön a kis popsid melegét, ahogy tisztába tettelek.

PIERRE (*szégyenkezve*): Jaj, mama, ez egy kicsit olyan... hogy is mondjam... kínos...

ANTOINETTE: Mért volna kínos? Kettesben vagyunk.

PIERRE: Hát jó... de ilyesmit én még nem hallottam soha anyámtól.

ANTOINETTE: Voltunk mi kettesben az elmúlt 18 év alatt?

PIERRE: Nem nagyon emlékszem. És tudja, anyám, mennyire hiányzott?

ANTOINETTE: Én ugyanezt érzem! Nem érdekes, hogy csak most vesszük észre?

PIERRE: Jó oka van annak, anyám.

ANTOINETTE: Micsoda?

PIERRE: Ha az embernek már csak kevés ideje van hátra, észbe kap és sietni kezd.

ANTOINETTE (*rémülten*): Miket beszélsz! Megmondtam, hogy élni fogsz!

PIERRE: Ne áltassuk magunkat. Ez nagyon csúnya seb. Érzem, hogy gyengülök.

ANTOINETTE: Én meg érzem, hogy meggyógyulsz. A bőrömön érzem, ahogy pici korodban az illatos popsid a karomon...

PIERRE: Talán mégiscsak hagyjuk a popsimat, ez most valahogy... Beszéljünk inkább arról, mit mulasztottunk.

ANTOINETTE: Nem mulasztottunk semmit, mert most már tudjuk, hogyan kell egymásnak élni! És ezentúl így fogunk élni.

PIERRE: Feltéve, hogy *fogunk* élni...

ANTOINETTE: Elég volt, Pierre!

PIERRE: Pardon.

ANTOINETTE: Tehát ne arról beszéljünk, hogy mit mulasztottunk, hanem arról, hogyan fogunk ezentúl élni.

PIERRE (*szelíden*): Jó, anyám, beszéljünk erről.

ANTOINETTE: Te megint hazaköltözöl a laktanyából. Az a laktanya borzasztóan büdös lehet.

PIERRE: Mért volna büdös?

ANTOINETTE: Nem büdös?

PIERRE: Hát egy kicsit. Olyan kanszaga van.

ANTOINETTE: Na ugye.

PIERRE: Mint a háborúnak. Számomra a háború kanszagú. Nem gondolja?

ANTOINETTE: Te tudod. Ti csináljátok.

PIERRE: Egy katonai behatolás valamely idegen országba szerintem olyan, mint egy férfi erőszakos behatolása egy nő...

ANTOINETTE: Na de Pierre!

PIERRE: Mért, kettesben vagyunk, nem?

ANTOINETTE (*nevetve*): Most visszakapom a popsit?

PIERRE: Én tulajdonképpen azt szeretném, ha nők vezetnék a világot.

ANTOINETTE: Igazán? Mondd, voltál már nővel, fiam?

PIERRE: Miket kérdez, mama!

ANTOINETTE (*mosolyogva*): Kettesben vagyunk, nem?

PIERRE: Igaz. Komolyan kérdezi?

ANTOINETTE: Komolyan.

PIERRE: Voltam.

ANTOINETTE: És?

PIERRE: Nem rossz.

ANTOINETTE: Csak ennyi?

PIERRE: Ja, hogy most ne úgy fogalmazzak, mint egy arisztokrata? Akkor baromi jó volt!

ANTOINETTE: És az illata?

PIERRE: Édes! Mámorító! Fűszeres!

ANTOINETTE (*józanul*): Ezek szerint még csak egyszer voltál nővel.

PIERRE: Hát... őszintén szólva... igen...

ANTOINETTE: Ha majd többször leszel, valószínűleg változik a véleményed, hogy nők vezessék a világot. Ezt mint nő mondom neked.

PIERRE: Anyám mekkora filozófus lett, amióta...

ANTOINETTE: Amióta?

PIERRE: Azelőtt... bocsásson meg... de valahogy sosem hallottam ilyen okosnak.

ANTOINETTE: Egy társaságbeli dámának vigyáznia kell, nehogy kiderüljön, hogy okos, mert az visszataszító. Azonkívül nők esetében az okoskodás öregít. Jézusmáriám! Csak nem találsz túl okosnak?

PIERRE (*kedvesen*): Én ezt bóknak szántam, anyám.

ANTOINETTE (*eltűnődik*): Egyébként olyan érdekes. Valami történt velem, amikor téged behoztak, és megláttam a sebedet. Valami... hogy is mondjam... valami megvilágosodás. Hirtelen lényegtelené

vált, ami addig fontos volt. És amire eddig alig figyeltem, egyszerre nagyon fontos lett. *(Szünet után)*
Például te.

PIERRE: Szóval nem bánta meg, hogy nem ment el a színházba? *(Magához vonja, megcsókolja.)* Ó mama! Mennyire szeretem!

ANTOINETTE: Az, hogy Condé herceg is ott lesz az előadáson, a legfontosabb dolog volt a világon. Negyedórával ezelőtt! Most meg: ki az a Condé herceg?

PIERRE: Tudja, ahogy megrohant bennünket a megdühödött tömeg, és én nem láttam mást, mint vérben forgó szemeket, mérhetetlen mennyiségben, eltorzult arcokat, fenyegető öklöket és durungokat – én is azt éreztem, hogy e pillanattól minden megváltozott. Nem érvényes semmi, ami addig érvényes volt.

ANTOINETTE: Szóval akkor valóban felkelt a nép? Ennek a nyomorult Bonfininek igaza van?

PIERRE: Anyám, amit láttam, az rettenetes! Azt mondanám, nem fogom elfelejteni soha! Ha nem érezném, hogy úgyis mindegy, hiszen már közeledik...

ANTOINETTE: Nem közeledik semmi! Megértetted? Semmi!

PIERRE: Ahogy itt fekszem, és érzem a mellem körül ezt a furcsa melegséget, és most is látom magam előtt az őrjöngő tömeget – kicsit komikus, ahogy a Comédie Française-ben ül a nézőtéren egy csomó parókás, rizsposos ember, bámulnak a színpadra, figyelik, ki kivel susorog a páholyok mélyén, odakint pedig kifordul a világ a sarkaiból. Mert Bonfini mindig azt tanította nekem: Párizs maga a világ.

ANTOINETTE: Mit mondtál, mit érzel a melled körül?

PIERRE: Furcsa melegséget. Azt hiszem, anyám, újra ömlik belőlem a vér!

ANTOINETTE: Théráse! Thérá/se, gyere gyorsan!

THÉRÁSE *(be.)* Mi történt, Madame?

ANTOINETTE: Azt mondja, újra vérzik! Csinálj valamit!

THÉRÁSE: Jó isten! Ez bizony újra vérzik! Szedjük le róla a régi golyocsot! Frisset rá!

PIERRE: Nagyon gyenge vagyok, anyám... Elsötétül minden...

ANTOINETTE: Pierre! Figyelj rám, fiam! Ne engedd el magad! Szedd össze minden erődet! Nézz rám! Mindig csak rám! Figyelsz? Figyelj erősen! Ne hunyd le a szemed! Látsz engem? Én vagyok itt, az anyád!

PIERRE *(felriad.)* Mi ez? Lőnek? Hol lőnek?

ANTOINETTE: Dehogy lőnek, édes fiam. Nem lőnek, csak fúj a szél.

PIERRE: Akkor jó... *(Visszabanyatlik.)*

LAKÁJ *(felindultan berohan.)* Madame! Most hozták a hírt: a Bastille-t földig lerombolták!

ANTOINETTE: Szarok a Bastille-ra! Hol van Bonfini?

LAKÁJ: Tisztelettel jelentem, az abbé elhagyta a palotát.

ANTOINETTE: Gazember! Patkány!

THÉRÁSE: Jöjjön, Madame! A fiatalúr mondani akar valamit.

ANTOINETTE: Itt vagyok, fiam!

PIERRE: Kérem, fogja meg a kezemet... Úgy könnyebb lesz az egész...

ANTOINETTE: Pierre! Édes egyetlen Pierre! Kérlek! Nagyon kérlek!

PIERRE: Ha életemnek ehhez az utolsó, csodálatos félórájához eljutnom csak ezen a seben át vezetett az út – akkor is megérte.

ANTOINETTE: Fiam! Szeretlek!

PIERRE: Ó, anyám! Köszönöm ezt az érzést, mely most minden sejtemet átjárja... érzem, ahogy előnt... és melegebb, mint ez a vér... *(Szemét lehuntyja.)*

ANTOINETTE: Pierre! Nézz rám! Hallod? Nézz rám! Én erőt adok neked!

PIERRE *(felnéz.)* Csak egyet kérek... Ne legyen szomorú... Mert én boldog vagyok... Megtaláltam anyámat... Boldog vagyok... boldog vagyok... *(Elbanyatlik.)*

ANTOINETTE: Pierre! Fiam! *(Pierre nem reagál.)* Felcser! Hívjátok a felcsert!

THÉRÁSE *(megfogja Pierre ütőerét.)* Nem kell a felcser, asszonyom.

ANTOINETTE *(zokogva ráborul Pierre-re.)* Itthagytál? Átkozott! Hogy merészeltél itthagyni? Hogy tehetted ilyet velem? Átkozott édes gyermekem!

(Függöny.)

3. kép

(Taps. Ágotay és Elíz még a taps alatt feláll. Majd fejgépet kapnak, szedelődzködnek, mennek ki a nézőtérről.)

ÁGOTAY: Nem gondolod, hogy ez a színdarab kicsit túl romantikus?

ELÍZ: Én szeretem a romantikát. Olyan felemelő.

ÁGOTAY: Nem korszerű dolog az ilyesmi 1914-ben. Utóvégre ez már a huszadik század.

ELÍZ: Nekem éppen az tetszik benne, hogy nem korszerű. Hol beszélnek ma már így az emberek egymással? Mikor mondtad te nekem, mint ez a márki a feleségének, hogy „ma chérie”?

ÁGOTAY: Engem ez a László báró is idegesített a darabban. Először is mért nem jelenik meg, ha már annyit beszélnek róla?

ELÍZ: Miért? Ez olyan titokzatos! Minden néző elképzeld magának, milyen. És így minden nézőnek megvan a maga László bárója.

ÁGOTAY: Remélem, nem a te Lászlódra céloz. Mert az aztán igazán messze van a báróságtól. Mint Makó Jeruzsálemtől.

ELÍZ: Én nagyon el tudnám képzelni Lászlóról, hogy báró. Csak titkolja.

ÁGOTAY: Na, ez legalább sikerül neki! Egyébként már csak azért is jó nagy marhaság ez a darab, mert egy épeszű drámaíró nem akarhatja elhitetni a nézővel, hogy a francia forradalom kitörését ezek a márkiék nem veszik észre. Mégiscsak történelmi esemény, könyörgök!

ELÍZ: Igen, ez elég valószínűtlen. De nekem akkor is nagyon tetszett, ahogy anya és fia egymásra talál. Az gyönyörű!

ÁGOTAY: Mert annyi esze azért van az írónak, hogy tudja, mi kell a nézőtéri nőknek. Szirup! Lelki szirup! Neki elég, ha a nők tapsolnak.

ELÍZ: A férfiak is tapsoltak. Még te is.

ÁGOTAY: Naná, hogy tapsoltam, amikor a vezérigazgató tapsolt. Egyébként a szünetben, amikor találkoztunk vele, nem kellett volna ennyire negédesnek lenned.

ELÍZ: Nem te mondtad, hogy legyek hozzá kedves?

ÁGOTAY: De azt is mondtam, hogy ne vidd túlzásba, mert megrémül. Amikor egészen közel hajoltál, és rekedten az arcába lehelted, hogy „Nincs szimpatikusabb egy szép kövér embernél!” – én láttam az arcán a halálverítéket.

ELÍZ: Tévedsz! Mereven nézte a dekoltázsomat, és az izgalomtól kezdett verejtékezni.

ÁGOTAY: Egyszóval legközelebb óvatosabban légy kedves hozzá. Én ebből a bankból szeretnék majd nyugdíjba menni.

ELÍZ: Majd ha előléptet, térdén állva fogsz tőlem bocsánatot kérni!

ÁGOTAY: Gyerünk haza. Bak sört innék, de nagyon!

ELÍZ: Én meg tojáslikórt.

ÁGOTAY: Hizlal, nem baj?

ELÍZ: Én láttam a vezér tekintetében, hogy nyugodtan rám fér még egy kis tojáslikór.

(Kimennek. Utána egy pillanatra sötét. Ezalatt beül nézőtéri helyére Mobács és Melinda.)

4. kép

(Felmegy a függöny, ismét Ágotayék bálószobája. Pár pillanatig üres a színpad. Majd becsoszog Terus néni, álmosan.)

TERUS NÉNI: Meddig maradnak ezek? Már alig bírok magammal az álmodástól. De meg köll várnom őket, meg köll mondani, hogy a gyerek elment katonának. No, kicsinyég fölébresztem magam egy korttyal, tán jobban bírom a virrasztást. *(Odamegy a pálinkásüveghez, megbúzza. Utána nézi, mennyi van benne.)* Ejha, de megcsappant! Nem is értem, ki ivott itt ennyit! Ezt most mán utána köll tőteni! *(Kimegy, kancsó vizet hoz, nagy óvatosan utánatölti az üveget.)* Ebből se izok többet, az biztos. Ki iszik vizezett pálinkát? Hanem hát gyühetnének mán... *(Kulcscsörgés, zár, ajtó.)* Gyűnnek! *(Indul kifelé, az ajtóban találkozik Ágotayékkal, akik belépnek.)*

ELÍZ: Jó estét, Terus néni!

TERUS NÉNI: Kezicsókolom a nagyságoséknak.

ELÍZ: Hogyhogy nem feküdt még le? Későre jár.

TERUS NÉNI: Kicsit kitakarítottam. Meg aztán itt volt ám a...

ELÍZ *(Ágotayhoz)*: Látod, Terus néni milyen jól rendben fogja tartani az otthonunkat?

ÁGOTAY *(kellő undorral nézi Terus néni.)* Látom.

TERUS NÉNI: Nahát, szóval itt volt a...

ELÍZ: Várjon, Terus néni, előbb hozzon az uramnak a kamrából egy Bak sört, és hozzá poharat. *(Terus néni kimegy.)*

ÁGOTAY: Akárhogy buzgólkods, Elíz, nem fogod velem megszerettetni ezt a vénasszonyt. Iszom egy stampedlivel a söröm előtt.

ELÍZ: Tölts nekem is egy tojáslikört, jó?

ÁGOTAY: Ha tojáslikört láttál a vezér szemében, akkor máris töltöm.

(Elővesz egy tojáslikörös üveget, tölt, átnyújtja Elíznek. Utána megy a csiszolt pálinkásüvegért, tölt belőle. Belép a sörrel Terus néni. Mikor meglátja Ágotay kezében az ominózus üveget, megtorpan.)

TERUS NÉNI: Minek iszik pálinkát a nagyságos úr, amikor hozom a sört?

ÁGOTAY: Ha megengedi, az esti söröm előtt le szoktam hajtani egy stampedli pálinkát. *(Emeli a poharát Elíz felé, mindketten isznak. Ágotay arca eltorzul.)* Mi van ebben az üvegben?

TERUS NÉNI: Mi vóna? Biztosan pálinka.

ÁGOTAY: Ezt valaki felvizezte!

TERUS NÉNI: Én ugyan nem! Mikor vizeztem vóna?

ELÍZ: Ugyan, Terus néni, az uram nem arra gondolt, hogy maga! *(Ágotayhoz)* Légy szíves, vigyázz, mit beszélsz!

ÁGOTAY: Ez a jó kisüsti akkor is fel van vizezve!

TERUS NÉNI: Tán a Rózsi lehetett.

ÁGOTAY: Ugyan, a Rózsi csak a csokoládéflipet szerette...

ELÍZ: Igazán? Előtte mindig csokoládéztatok?

ÁGOTAY: Nagyon kérlek, Elíz! Egyébként maga honnét tudja, ki az a Rózsi?

TERUS NÉNI: A fiatalúr mondta.

ÁGOTAY: Miféle fiatalúr?

TERUS NÉNI: Hát aki megjött, alighogy maguk elmentek.

ELÍZ: Péter megjött? Az istenért, mért nem mondta mindjárt?

TERUS NÉNI: Kétszer is mondtam vóna, de sose hagyták. Most köll a Bak sör vagy nem köll a Bak sör?

ÁGOTAY: Köll a Bak sör! *(Átveszi, Elízhez)* Ugye, mondtam, fiam, hogy ne izgasd magad. Majd lesz hozzá néhány szavam! Hol van az a csibész?

TERUS NÉNI: A fiatalúr?

ÁGOTAY: Az hát.

TERUS NÉNI: Már elment.

ELÍZ: Elment? Hová?

TERUS NÉNI: A frontra.

ÁGOTAY: Milyen frontra?

TERUS NÉNI: Azt én honnét tudjam? Ahol lőnek, olyan frontra.
ELÍZ: Jézusmária! Hallod ezt, Elemér? Te semmiféle frontról nem beszéltél nekem.
TERUS NÉNI: Ha háború van, akkor front is van.
ÁGOTAY: De hol van háború?
TERUS NÉNI: Hol, hol! Hát odakint. Az urak megcsinálták. Az úr is úr, ne tudná?
ELÍZ: Megőrülök! Nagyon szépen kérek, csinálj valamit!
TERUS NÉNI: Megcsinálni könnyű a háborút, csak befejezni nehéz. Ha egyszer lőnek, akkor vissza is lőnek.
ÁGOTAY: Megkérhetem, hogy ne bölcselkedjék, hanem feleljen a kérdéseimre?
TERUS NÉNI: Tessék kérdezni.
ÁGOTAY: Mikor volt itt Péter?
TERUS NÉNI: Alighogy a nagyságos úrék elmentek. Mondtam már.
ÁGOTAY: És mit mondott?
TERUS NÉNI: Azt, hogy Ágotay Péter vagyok, hol a Rózsika?
ELÍZ: Szóval ő is! Szóval sógorok vagytok!
ÁGOTAY: Hallgass! És mit mondott még?
TERUS NÉNI: Hogy ő megy ki a frontra, és az üdvözetem átadja az onokáimnak. Merthogy azok is ott vannak a fronton.
ÁGOTAY: A fronton! De hát mikor tört ki a háború?
ELÍZ: Látod, Elemér, mégiscsak kellene újságot járattatni.
TERUS NÉNI: Ezt ő is mondta! Hogy a nagyságosék nem olvasnak újságot.
ÁGOTAY: No és aztán mi volt?
TERUS NÉNI: Aztán ittunk egy stampedlivel...
ÁGOTAY: Aha! Na ugye!
TERUS NÉNI: Én iszonyodom tőle, de a fiatalúr erőltette. Csak az ő kedvéért ittam vele én is.
ELÍZ: Hol a fiam?
TERUS NÉNI: A vonaton. Katonavonat, fekete vonat, hova viszed az én fiamat?
ÁGOTAY: Elég! Mi volt rajta?
TERUS NÉNI: Mi lett vóna? Bakaruha.
ELÍZ: Jézusmáriám, bakaruha! Akkor ez komoly!
TERUS NÉNI: Hogyne vóna komoly. Nagyon becsületes legény az, önként jelentkezett.
ÁGOTAY: Önként? Ez nem normális!
TERUS NÉNI: De nagyon is normális, kérem. Ne csak a szegényember vérezzék.
ELÍZ: Mi az, hogy vérezzék? Megsebesült?
TERUS NÉNI: Még nem hinném. A katonavonaton?
ELÍZ: Hagyja már ezt a katonavonatot! Elemér, azonnal hozd vissza!
ÁGOTAY: Mit mondott még?
TERUS NÉNI: Hogy a nagyságosék észre se veszik, mi van a világban.
ÁGOTAY: Óriási! Még kritizál is!
TERUS NÉNI: Meg azt is mondta, milyen jó, hogy elmaradt a jelenet.
ELÍZ: Miféle jelenet?
TERUS NÉNI: Hogy ne csináld ezt velünk, édes fiam, ne menj el, édes fiam. Elmaradt, merthogy a nagyságosék színházba mentek.
ÁGOTAY: Ezt a kölyköt megpofozom, ha még egyszer a kezem közé kerül!
ELÍZ: Én komolyan mondom, megőrülök! És az egész azért van, mert te nem járatsz újságot! És azt se tudjuk, hogy kitört a háború.
ÁGOTAY: És el se búcsúzott! Micsoda modor!
TERUS NÉNI: De hiszen azért jött, hogy elbúcsúzzék. Csak később mondta, hogy így is jó, legalább nincs jelenet.
ELÍZ (*sír.*) Bakaruhában. Katonavonaton. Hol fog aludni?
TERUS NÉNI: Azt mondta, majd ír. Tábori lapot. És innét küldi üdvözetét. Ehun állt, ni!
ÁGOTAY (*fejét csóválva*): Nem vettük észre?... Hogy lehetséges, hogy nem vettük észre?...

TERUS NÉNI: Még valamit mondott.

ELÍZ (*mobón*): Mondja! Mondja!

TERUS NÉNI: Hogy ő nem maradhatott itthol, mint egy szibarita váz. Ezt mondta.

ÁGOTAY: Szibarita váz?

TERUS NÉNI: Tessék mán mondani, mi az a szibarita váz?

(*Gyors függöny.*)

5. kép

(*Taps. Mohács és Melinda felállva tapsol. Majd szedelődzködnek kifelé. Természetesen fejjép.*)

MOHÁCS: Nahát, nagy kedvet nem csináltál nekem a színházhoz ezzel a darabbal.

MELINDA: Miért? Igazán nagyon érdekes beállítás ez az egész. Egy házaspár, teljesen bezárkózva a maguk világába, és azt sem veszik észre, hogy közben elveszítik a gyerekeiket. Mert nem figyelnek rá.

MOHÁCS: Na jó, de ne haragudj, ekkora baromságot ki hisz el, hogy ezek nem veszik észre, már egy hónapja tart az első világháború? Csak ilyen pihent agyú drámaírók találhatnak ki ilyen képtelenséget.

MELINDA: Én el tudom képzelni ezt is. Gondold el, 1914-ben még nem volt televízió, sőt rádió sem volt.

MOHÁCS: De újság az volt!

MELINDA: Na de éppen ezt akarja mondani a szerző, hogy ez a házaspár annyira begubózott a magánéletbe, hogy még újságot sem olvas. És szerintem zseniális, ahogy ez visszaüt rájuk.

MOHÁCS: Én ütök vissza, ha még egyszer ilyen színdarabhoz hurcolsz engem.

MELINDA: Mondtam már, nem kell jönnöd, László bármikor...

MOHÁCS: Jut eszembe, László! Mondd, ezek a Lászlók mindenütt ott vannak? Ülök a színházban gyanútlanul, hát egyszer csak nem valamilyen Lászlóról kezdenek dumálni a színészek fent a színpadon? Tulajdonképpen ezek osztódással szaporodnak, ezek a Lászlók?

MELINDA (*sziszegve*): László itt van valahol a nézőtéren. Nagyon szépen kérek, ne csinálj botrányt, még meghallja!

MOHÁCS: Aztán ez az egész, hogy beülök a színházba, és nézem, ahogy a szereplők is beülnek egy színházba, ahol meg ők nézik, hogy azok a szereplők is mennek egy színházba. Ne haragudj, nincs ennek az írónak fantáziája, hogy valami mást is kitaláljon?

MELINDA: Lehet, hogy ez a mondanivalójának a lényege.

MOHÁCS: Micsoda?

MELINDA: Hogy színház az egész világ, vagy mit tudom én, színház az egész életünk, meg ilyesmi.

MOHÁCS: Nahát, az én életemből nem fog senki színházat csinálni! Az én életem – az én életem, és kész! Még szép, hogy bennünket nem bámulnak újabb nézők, mert mi is egy színházi előadás vagyunk. Ezek olyan... olyan homályos dolgok, tudod anyukám.

MELINDA: A művészet titokzatos és homályos. Már nem is tudom, ki mondta ezt.

MOHÁCS: Én nem szeretem a homályos dolgokat. Megmondom, mit érzek ilyenkor? Mint amikor az ember valami mély kút fölé hajol, és elkezd émelyegni, mert nem látja a fenekét. Nem szeretek émelyegni.

MELINDA: Tudod, milyen jó dolgot mondtál most véletlenül? Ezzel a mély kúttal meg a szédüléssel...

MOHÁCS: Émelygést mondtam, nem szédülést. Tudom, a szédülés intellektuálisabb.

MELINDA: Ez, amit mondtál, olyan mély megállapítás erről a darabról, olyan, mintha László...

MOHÁCS: Már nem is mondtam! Vissza van vonva!

MELINDA: Józsi, te tetszel nekem! Te ilyeneket tudsz mondani? Nahát! A művészet mély kútja, mely fölé hajolva elkezdünk szédülni...

MOHÁCS: Émelyegni, anyukám, émelyegni. És hogy ezenkívül is még milyeneket tudok, azt majd meglátod! Most elmegyünk vacsorázni, azután pedig otthon is be van hűtve a pezsgő, jól feltuningoljuk magunkat, és akkor jöhet a harmadik felvonás!

MELINDA: Ez a darab csak két felvonás.

MOHÁCS: Mi majd megcsináljuk otthon a harmadikat! Tudod, a Csehov puskájával. Durr!

MELINDA (*kacéran*): Majd meglátjuk, működik-e.

MOHÁCS: Működik! Garantáltan működik! Na, gyerünk!

(Sötét. Míg fölérnek a színpadra, zene szól. Zongora, mint egy finom, stílusos bárban.)

6. kép

(Mikor felmegy a függöny, Mohácsék szemmel láthatóan már egy ideje otthon vannak. Megszakítás nélkül folytatódik az előbbi zene, egyébként az egész jelenet alatt. Pezsgőspohárral a kézben táncolnak. Emelkedett hangulat.)

MOHÁCS (*becsípve*): Engedd meg, anyukám, hogy ma este azt mondjam neked: anyukám.

MELINDA (*színtén lebegve*): Kivételesen megengedem.

MOHÁCS: Te is mohácsozhatsz nyugodtan, anyukám, hadd érezzük jól magunkat, anyukám.

MELINDA: Akkor egészségedre, Mohács!

(Koccintanak, isznak. Majd újra összetapadva táncolnak. Melinda megbotlik.)

MELINDA: Itt valami van a parkettával. *(Topog azon a helyen, ahol Teréz dolgozott.)* Ez valami kidudorodás. Meg kell nézetni.

MOHÁCS: Majd megnézzük.

MELINDA: Eddig észre sem vettem.

MOHÁCS: Lehet, hogy kezd rohadni ez a régi villa. Lehet, hogy veszek neked, anyukám, a tükör mellé egy villát is.

(Nevetnek, koccintanak, isznak. Mohács kigombolja Melinda blúzát.)

MOHÁCS: Hol van a didike? Itt van a didike!

MELINDA (*gyengéden a kezére üt.*) Nem szabad...

(Kacagás. Mohács ledobja a zakóját, kétoldalt kibújik a nadrágtartójából. Újra tölt, isznak, táncolnak. Kopogás.)

MOHÁCS: Ez képes, és éjnek évadján bekopog a hálószobánkba! *(Kikiált.)* Nem lehet! *(Újra kopognak, még határozottabban.)* Na jó, akkor lehet!

TERÉZ (*divatjamúlt, de ódonágában is elegáns utcai öltözékben, kabátban és kalapban, belép.*) Bocsánat a zavarásért, de feltétlenül...

MOHÁCS: Mondja, kedves Teréz, a maguk pizszokul előkelő családjában nem tanították meg, hogy ilyenkor...

TERÉZ: Nagyon sajnálom, Mohács úr, de ez egy rendkívüli...

MELINDA: Csak nem akar elmenni, hogy így felöltözött?

MOHÁCS (*leplezetlen örömmel*): Ha el akar menni, anyukám, nincs jogunk visszatartani!

MELINDA: Na de hát miért? Mi történt?

MOHÁCS: Ne firtasd, anyukám, biztosan megvan rá az oka!... Kedves Teréz, iszik velünk egy búcsúpohárral?

TERÉZ: Mohács úr, nekem feltétlenül el kell mondanom, mielőtt elmegyek, hogy...

MOHÁCS: Ne mondja, nagyon szépen kérem, ne mondja! Magának joga van azt csinálni, amit jónak lát, anélkül, hogy az indokait elmondaná.

MELINDA: Nem értem az egészet! Olyan figyelmesek voltunk magához... Igazán nem mondhatja, hogy...

TERÉZ: Én csak azt szeretném elmondani, asszonyom, hogy miután önök elmentek a színházba, egyszer csak megjelent...

MOHÁCS: Az ősnemes nagymama szelleme! És azt mondta: nem méltó hozzád, leányom, és történelmi családunk hírnevéhez, hogy te itt ezeknél a Mohácséknél... satöbbi, satöbbi.

MELINDA: Most már én is meg vagyok sértve! Én igazán mindent megtettem...

MOHÁCS: Hagyd, anyukám, ne izgasd fel magad. Árt a szépségednek...

TERÉZ: Kérem, értsék meg, valami nagyon fontosat szeretnék...

MOHÁCS: Csodálkozni fog, amit mondok: a nagymama szellemének totálisan igaza van! A nagymama tudja, mit beszél! Úgyhogy, kedves Teréz, fáj a búcsú, és csupa könny a szobám, de tudom, hogy elmegy, mert mennie kell...

TERÉZ *(baragtól reszketve)*: Kérem, még egyszer és utoljára kérem, hogy hallgasson meg...

MOHÁCS: Ja, tudom, a fizetése! Persze! Bár ilyenkor nem jár, de én a felmondási idejét is kifizetem... Sőt, meg is toldom... Nem számolom... Tessék! Egy szava se lehet! *(Egy maroknyi ötezerest nyújt Teréz felé.)*

TERÉZ *(egy pillanatig rámered Mohácsra.)* Maga állat! *(Kiveri kezéből a pénzt, és kifordul a szobából.)*

MOHÁCS: Ha most józan volnék, szétverném a pofáját neki! De részegen úriember vagyok. *(Utánakiabál.)* És nem hagyom elrontani az estémet! *(Melindához fordul.)* Mit szólsz ehhez, anyukám?

MELINDA *(illuminaltan)*: Most én mondom neked, Mohács, hogy teszek rá! Boldog vagyok, hogy megszabadultunk tőle!

MOHÁCS *(felujjong.)* Na végre! Most aztán gyere, anyukám, nyomás az ágyba! Nézzük, mit tud az a puska! Nem a Csehové! A Mohácsé!

(Az ágyra dönti Melindát. A zene elballgat. Gyors függöny.)

7. kép

(Már amikor lemegy a függöny, Teréz ott áll a színpad szélén, megvilágítva, egyik kezében a bőrönd, másik kezében az ékszeres ládikó. Egy pillanatig némán nézi a közönséget.)

TERÉZ: Önök színházban voltak. Az előadásnak vége. Tessék hazamenni.

(Lejön a színpadról, és végigmegy a nézőtéri oldaljáraton, ki az előcsarnokba.)